

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra ekonomie

Úvěrové nebo dluhopisové financování dluhu? Účetní projevy

Bakalářská práce

Autor: Zdeněk Novák
Studijní obor: Finanční management

Vedoucí práce: Ing. Jan Mačí, Ph.D.

Hradec Králové

Duben 2022

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 28.4.2022

vlastnoruční podpis

Zdeněk Novák

Poděkování:

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Janu Mačimu, Ph.D. za všestrannou pomoc, množství cenných a inspirativních rad, podnětů, doporučení, připomínek a zároveň za velkou trpělivost s obdivuhodnou ochotou při konzultacích poskytnutých ke zpracování této práce.

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na úvěrové a dluhopisové financování dluhu a s nimi spojené účetní projevy. Hlavní cílem je pomocí analýzy a komparace posoudit, která z metod financování je výhodnější pro podnik z hlediska věcného, finančního, časového a účetního. Práce se zaměřuje na podniky působící v České republice, které se různí ve svých obchodních zaměřeních neboli v odvětvích, ve kterých podnikají. Tato práce má za účel pomoci podnikům, které se rozhodují při výběru, zda využít úvěru od banky nebo využít emisi dluhopisů, aby jim pomohla najít co nejhladší řešení. Praktickou částí práce jsou účetní projevy, které byly uskutečněny v rámci podniku v případě, že se podnik rozhodl pro úvěrové financování či dluhopisové financování dluhu.

Klíčová slova: financování, dluh, úvěr, dluhopis, účetní operace

Annotation

Title: Credit or Bond Debt Financing? Accounting Manifestations

The bachelor thesis focuses on credit and bond debt financing and related accounting manifestations. The main purpose is to use analysis and comparison to assess which of the financing methods is more advantageous for the company in terms of material, financial, time and accounting. The work focuses on companies operating in the Czech Republic, which differ in their business focus or in the sectors in which they do business. The purpose of this work is to help companies that decide whether to use a bank loan or use a bond issue to help them find the smoothest possible solution. The practical part of the work is accounting manifestations that were made within the company if the company chose for credit financing or bond debt financing.

Keywords: financing, debt, credit, bond, accounting manifestations

Obsah

1	Úvod	1
2	Cíl práce.....	3
3	Metodika zpracování	4
4	Možnosti financování podniku	5
4.1	Vlastní zdroje financování	5
4.1.1	IPO.....	7
4.2	Cizí zdroje financování	9
4.3	Finanční trh	11
5	Dluhové financování.....	11
5.1	Náklady spojené s dluhovým financováním	12
6	Bankovní úvěry	15
6.1	Krátkodobé bankovní úvěry.....	17
6.1.1	Kontokorentní úvěr.....	18
6.1.2	Eskontní úvěr.....	18
6.1.3	Lombardní úvěr	19
6.1.4	Revolvingový úvěr	19
6.2	Dlouhodobé bankovní úvěry.....	20
6.2.1	Hypoteční úvěr	20
7	Emise dluhopisů	20
7.1	Rating.....	23
7.2	Druhy dluhopisů	25
7.2.1	Dluhopis s pevným kuponem	26
7.2.2	Dluhopis s plovoucím kuponem	26
7.2.3	Dluhopis s nulovým kuponem.....	26
7.2.4	Svolatelný dluhopis	26

7.2.5	Dluhopis s právem majitele na prodej	27
7.2.6	Konvertibilní dluhopis	27
8	Zaúčtování úvěru a dluhopisu	28
8.1	Zaúčtování úvěru	28
8.1.1	Krátkodobý bankovní úvěr	28
8.1.2	Dlouhodobý bankovní úvěr	30
8.2	Zaúčtování emise dluhopisů	31
8.2.1	Krátkodobé emitované dluhopisy	31
8.2.2	Dlouhodobé emitované dluhopisy	34
9	Komparace úvěrového a dluhopisového financování dluhu.....	39
9.1	Věcné hledisko.....	39
9.2	Finanční hledisko	40
9.3	Časové hledisko	40
9.4	Účetní hledisko	41
10	Shrnutí výsledků.....	43
11	Závěr.....	47
12	Seznam použité literatury	49
13	Seznam použitých obrázků.....	51
14	Přílohy	1

Seznam obrázků

Obrázek 1 Celkové počty úvěrů v letech 2011-2021 v mil. Kč	17
Obrázek 2 Schéma účtování emise krátkodobého diskontovaného dluhopisu.....	33

Seznam tabulek

Tabulka 1 Prvotní veřejná nabídka akcií (Initial Public Offering)	8
Tabulka 2 Typické znaky VK a CK v podmínkách a. s.	10
Tabulka 3 Způsoby ratingového hodnocení bonity emitentů dlouhodobých dluhopisů agenturami Standard and Poor's a Moody's Investor Service	24
Tabulka 4 Vývoj ratingu České republiky.....	25
Tabulka 5 Účtování krátkodobého bankovního úvěru	29
Tabulka 6 Účtování eskontní úvěru.....	30
Tabulka 7 Účtování dlouhodobého bankovního úvěru	30
Tabulka 8 Emise krátkodobých emitovaných dluhopisů.....	32
Tabulka 9 Účtování emise krátkodobého diskontovaného dluhopisu	34
Tabulka 10 Dlouhodobé emitované dluhopisy s diskontem.....	35
Tabulka 11 Účtování emise dlouhodobého dluhopisu s kuponem	36
Tabulka 12 Emise dlouhodobých konvertibilních dluhopisů	39
Tabulka 13 Objem úvěrů a emise dluhopisů v sektoru nefinančních podniků.....	46

1 Úvod

Ústředním tématem bakalářské práce je úvěrové nebo dluhopisové financování dluhu a jejich účetní projevy. Pouze malé množství podniků si během své činnosti vystačí pouze se svými vlastními prostředky. Externí financování prostřednictvím úvěrů a dluhopisů není jedinou možností, kterou podniky mohou využít, ale jde o nejčastěji se uplatňující řešení v rámci externího financování cizím kapitálem.

Účelem práce je docílení porovnání úvěrového a dluhopisového financování dluhu a s nimi spojené výhody a nevýhody při užití dané metody financování. Z názvu je patrné, že se práce zaměřuje na financování činnosti podniku prostřednictvím cizího kapitálu. Tudíž vyvstává otázka. Je výhodnější financování prostřednictvím úvěru nebo pomocí emise dluhopisů?

Obsahem práce je nejprve rozdělení financování na vlastní a cizí zdroje. Na zdroje financování, ať cizí nebo vlastní je brán zřetel při zakládání, ale také po celou dobu existence podniku. Úzce s tím souvisí řada faktorů, jež ovlivňují patřičný zdroj financování. Faktory různých hledisek například oblast podnikání, právní forma společnosti, platná legislativa, cíle podniku, nebo samotných vlastníků.

V další části práce je popsáno, za jakých podmínek a předpokladů je výhodné využít dluhového financování. V této části jsou obsaženy vztahy z finanční analýzy, které jsou úzce spjaty s dluhovým financováním.

V následující kapitole je popsáno už konkrétní financování dluhu. Jde o financování pomocí bankovního úvěru od banky. Zde jsou obsažena rizika a členění bankovních úvěrů. V této části je prezentováno jednotlivé členění krátkodobých úvěrů, jako jsou kontokorentní, eskontní, lombardní a revolvingový úvěr. Konkurent bankovních úvěrů, který následně navazuje je emise dluhopisů. Emise dluhopisů představuje způsob financování pomocí cizího kapitálu v rámci podniku. Je zde vysvětlena emise dluhopisů se všemi riziky, ale i výhodami, které obnáší. Jsou zde obsaženy druhy dluhopisů jako například dluhopis s pevným, proměnlivým a nulovým kuponem.

Předešlé části byly spíše teoretického charakteru a jejich smyslem v rámci práce bylo poskytnout vhled do tématu. Proto se následující kapitola zaměřuje na účetní část, která je rozdělena na dvě části. V první části se jedná o zaúčtování bankovního úvěru, který

poskytla banka. Druhá část účetní kapitoly obsahuje zaúčtování v rámci podniku, když emituje dluhopisy.

V předposlední části práce se jedná o analýzu zmíněných metod financování dluhu, jak z věcného, tak z finančního, a také časového hlediska. Podle zmíněných hledisek se pomocí komparace posoudí, která z metod financování je výhodnější.

V závěru se nalézá shrnutí, vyhodnocení závěrů a výsledků, které vzešly z této práce.

2 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je pomocí analýzy a komparace posoudit, která z metod financování je výhodnější z finančního, časového a věcného hlediska pro podnik, který se rozhodl k dluhovému financování. Hlavním účelem je vyobrazit, co by měl podnik udělat, když se u něj rozvine potřeba dluhového financování. Zda použít úvěrového financování od banky nebo dluh pokrýt emisí dluhopisů. Práce je obecně zaměřena na podniky v České republice i přes vědomí, že každý podnik je jedinečný. Dílčím cílem je v rámci podniku informovat a obeznámit o účetních projevech, které jsou bezprostředně spjaty s dluhovým financováním dluhu.

Z výše uvedených cílů lze vyvodit základní otázky, na které je vhodné odpovědět.

- Otázka 1: Když se podnik rozhodne využít úvěrového financování, jaký úvěr pro něj bude nejvýhodnější z hlediska času, věcné podstaty a z finančního hlediska?
- Otázka 2: V případě zohlednění stejných hledisek, kdy a jak využít emisi dluhopisů, jaký druh dluhopisu je nejvhodnější?
- Otázka 3: Jaké z uvedených financování použít, jedná-li se o malý/střední/velký podnik?
- Otázka 4: Je rozdíl mezi účtováním dluhopisu s kuponem a nulovým kuponem?

Teoretickým záměrem práce:

Zvýšit povědomí podniků o možnostech úvěrového a dluhopisového financování v oblasti podnikových úvěrů a dluhopisů.

Praktickým záměrem práce:

Využití a aplikace úvěrového a dluhopisového financování v podniku.

3 Metodika zpracování

Tato práce se zabývá financováním podniků pomocí úvěrového nebo dluhopisového financování dluhu i s ohledem na otázku spojenou s jejich účtováním. Účtování je zaměřeno na úvěrové a dluhopisové financování. Při vypracování bakalářské práce jsou použity základní vědecké metody. Vědecké metody jako jsou analýza, komparace, deskripce a diskuse. K přesnému vyobrazení jednotlivých částí bakalářské práce se užití grafické nástroje zejména tabulky a grafy.

Analýza a deskripce jsou nejčastěji se vyskytující vědecké metody v bakalářské práci. Prostřednictvím deskripce se vymezují různé termíny napříč celou prací. Specificky se jedná zejména o dluhopisy s pevným, plovoucím a nulovým kuponem a úvěry jako například provozní, kontokorentní, eskontní, hypoteční aj. Následně průběh zaúčtování jak krátkodobého, tak dlouhodobého bankovního úvěru. Také zaúčtování emise dluhopisů dle doby splatnosti a podle kuponu. K zaúčtování jsou použity účty z účtové osnovy.

Další metodou je komparace. Komparace je v této práci nejdůležitější, jelikož jde o porovnání dvou dluhových metod financování. Komparace se využije k porovnání údajů získaných z celé práce. Porovnávají se na konci práce v kapitole č. 9 Komparace úvěrového a dluhopisového financování dluhu. Zde jsou porovnávány z hlediska věcné podstaty, času, finančního a účetního hlediska. Konkrétně se jedná ve věcném hledisku o obecné věci jako například rating společnosti, ručení bankovní úvěru, úrokové sazby a další. Časové hledisko obsahuje zejména rozdíl mezi rychlostí pořízení úvěru a emisí dluhopisů. Finanční hledisko je zaměřeno na náklady a účetní na specifické účty a rozdíly, které jsou zahrnuty v účtování.

V závěrečné části se využije diskuse zvažující financování podnikového dluhu pomocí emise dluhopisů a úvěru.

4 Možnosti financování podniku

Hlavní jádro financování je regulovat a řídit strukturu kapitálu a majetku. Značný podíl obstarává management podniku, který je nerozlučnou součástí každé společnosti. Tato kapitola se věnuje zdrojům financování, které jsou rozděleny na vlastní a cizí zdroje.

4.1 *Vlastní zdroje financování*

Jedním ze základních kamenů vzniku podniku je podnikatelský záměr, k jehož ztvárnění je potřeba ne vždy malých finančních zdrojů. Finanční zdroje jsou pokryty vlastními nebo cizími zdroji, které podpoří realizaci záměru. Podnikatelský plán vychází z podnikatelského nápadu, v němž jsou obsaženy plány na náklady potřebné k výrobě produktů a jejich prodeji, plány prodeje a tržeb, plány majetku a plány zdrojů financování. Podnikatelský plán je dokument, ve které podnikatel představuje potencionálním investorům výnosy realizace podnikatelského záměru. (Režňáková, 2012, s. 24)

Neodmyslitelným zdrojem financování podniku jsou vlastní zdroje, které jsou pro životaschopnost podniku nedílnou součástí. Podnikatel, který investuje do vlastních zdrojů, prostřednictvím zejména svých úspor, dává najevo, že svému podnikání důvěřuje a vkládá do něj určité naděje. Samozřejmě pokud by podnikatel nevěřil ve svou ideu a neinvestoval do podnikání nemůže počítat s tím, že jeho nápad podpoří ostatní ve formě půjčky či vkladu. V tomto případě je vize podnikání nerealistická. Na začátku podnikání je možné spekulovat pouze s poskytnutou pomocí od osob, které jsou bezprostředně s podnikatelem v úzkém kontaktu a jsou přesvědčeny o schopnostech a morálních zásadách podnikající osoby. Je nepravděpodobné, spoléhat na podporu od subjektů, které se výhradně zabývají investováním do disponibilního (vlastního ale i cizího) kapitálu. Je to způsobeno tím, že investoři chtějí požadavek na záruku vrácení a zhodnocení investovaného kapitálu, což vychází ze základního principu jejich podnikání. Požadavky na záruku jsou zejména hodnota vlastněného majetku, prokázání dobrých výsledků dosažených v minulých letech a také výhled dalšího rozvoje podnikání. (Režňáková, 2012, s. 24)

Zdroje financování je možné členit z mnoha hledisek. Základní dělení je na vlastní a cizí zdroje financování, které jsou podle právního postavení poskytovatele kapitálu. Dále se pak dají členit podle původu kapitálu a doby splatnosti kapitálu. (Kuběnka, 2012, s. 51)

Vlastní zdroje financování, které se z hlediska původu kapitálu dělí na externí a interní zdroje. Interní zdroje se tvoří prostřednictvím realizace podnikatelské činnosti. Externí zdroje se realizují v případě, pokud interní zdroje dostatečně nepokryjí financování nebo z důvodu snažení se o navýšení rentability vlastního kapitálu. Výhody interních zdrojů financování se řadí dispoziční rychlost, tedy bez nutnosti předložení dokumentů a čekací doby. Interní zdroje jsou bez nákladů na emisi cenných papírů. Při interním financování nenarůstá počet věřitelů ani akcionářů. To znamená žádné riziko, které by podnik ohrožovalo v době finanční tísně ani podíl na řízení společnosti. Další výhodou je podpora a zesílení stability podniku, jelikož se nejedná o žádné zadlužení. Pod interní zdroje financování spadají nerozdělený zisk z minulých let, zisk z běžného období, odpisy a fondy vytvořené ze zisku. Zisk podniku, který byl vytvořen za časové období, patří zejména vlastníkům, kteří vložili do podniku svůj kapitál. Především se zisk rozděluje poměrem, jak se vlastníci podílejí na základním kapitálu. Tvrzení platí pouze v případě, nejsou-li práva vlastníků stanovena společností, nebo nejsou jinak smluvně upravena. Nerozdělený zisk je zdroj, odkud pochází velké množství peněz k financování podniku. Nerozdělený zisk představuje zisk, který zůstal v podniku i po naplnění daňové povinnosti, zákonných fondů a vyplacených dividend. Podle původu kapitálu pod externí zdroje financování patří kmenové akcie, vklady podnikatelů i profesionálních investorů, dary a dotace. (Kuběnka, 2012, s. 54)

Odpisy jsou velmi opomíjenou položkou rozvahy, jelikož v ní nejsou evidovány přímo. Jsou zdrojem financování a mohou mít i rozhodující faktor při běžné činnosti podniku. Odpisy jsou peněžité částky, které vyjadřují opotřebení majetku za určité období v podniku. Zároveň vyjadřují určitou cenu dlouhodobého majetku, která je přenesena do hodnoty nových produktů a je zaplácena kupujícím při příležitosti nákupu produktu. Odpisy představují snížení ekonomického prospěchu podniku, tudíž jde o náklady podniku. Na druhou stranu odpisy jsou součástí hodnoty a ceny peněžitých příjmů. Z tohoto důvodu jsou stabilním zdrojem interního financování podniku. Jejich hlavní předností je restituce odepisovaného majetku. Fungují na principu postupného snižování ceny dlouhodobého majetku. Zároveň mají vliv na efektivitu životnosti po celou dobu. Z toho lze vyvodit, že po skončení doby životnosti bude podnik potřebovat finanční zdroje na restituci majetku. To značí, že s odpisy můžeme po určitou dobu volně nakládat

a rozhodovat, zda je využijeme k financování provozních potřeb, splátek dluhu nebo investování.

Majitel, který má na vlastním kapitálu podíl se řadí mezi spoluvlastníky podniku. Majitel podílu má určitá práva, která jsou ustanovena v zákoně o obchodních korporacích z postoupení peněžité částky. Občas jsou práva stanovena či upřesněna slovní domluvou. V první řadě se jedná o právo majitele podílet se na řízení a chodu společnosti, obvykle formou hlasovacího práva na valné hromadě při uskutečňování významných rozhodnutí. Další je právo majitele na podíl při likvidačním zůstatku, poté co jsou vyplaceny všechny pohledávky věřitelům. V neposlední řadě se jedná o právo majitele na podíl na vyprodukovaném zisku, který se vyplácí dle rozhodnutí valné hromady ze zisku a po zdanění se smí změnit v důsledku na velikosti vytvořeného zisku. Zároveň majitel nemá oprávnění na splacení investovaného kapitálu za předpokladu, že není-li stanoveno ve smlouvě jinak a neručí za závazky společnosti, za podmínky že všechen vklad, ke kterému se zavázal, již splatil.

Do vlastních zdrojů financování lze zařadit mnohé typy tzv. smíšeného neboli hybridního financování. V této kategorii závisí na právní úpravě poskytovatele kapitálu. Typickým rysem vlastního kapitálu má kapitál získaných emisí akcií konkrétně prioritní akcie a vklad tichého společníka. Takoví investoři upouštějí od svých práv zejména na právo podílet se na řízení společnosti, ale nabydou tím právo na zaručený výnos. (Režňáková, 2012, s. 25)

4.1.1 IPO

Prvotní veřejná emise akcií, nebo též Initial Public Offering zkráceně IPO, definuje Welche (2006) jako „mechanismus, prostřednictvím něhož se poprvé dostávají akcie společností, s nimiž se dosud veřejně neobchodovalo, k běžným investorům.“ Prvotní veřejná nabídka lze uskutečnit pouze společností, která neobchoduje se svými cennými papíry na veřejném trhu. V podstatě, že společnost poprvé nabízí cenné papíry veřejnosti a tím vstupuje na veřejný organizovaný trh. Je zde možnost, že IPO akcie nemusí být nutně emitovány jako nové akcie (IPO primární akcie), mohou být veřejnosti nabídnuty akcie, které byly již dříve vydané (IPO sekundárních akcií). Ve větším rozsahu lze vymezit prvotně veřejnou nabídku cenných papírů tím, že mohou být nabídnuty veřejnosti

akcie neboli majetkové cenné papíry, ale i dluhové cenné papíry také známé jako obligace. (Meluzín a Zinecker, 2009, s. 27)

Jednoznačné výhody pro využití IPO jsou zvýšení vlastního kapitálu pro expanzi společnosti, získání výhod pro stávající akcionáře, posílení image společnosti. Nepochybně další výhodou vyjadřuje velký objem akcií, jejichž nominální hodnota je uzpůsobena pro velkou škálu investorů, aby nemohl či nebyl ochoten individuální investor všechny akcie nakoupit. Zejména IPO forma by měla být alternativou k dluhovému financování, pokud podnik má a plánuje v budoucnu vysoké náklady, podnik vykazuje vysoký růstový potenciál a zda podnik má v kapitálové struktuře objemný podíl dluhu. Ovšem jisté přínosy s sebou přináší i neprospěch. V následující tabulce jsou zobrazeny aspekty formy IPO, které lze označit za hlavní výhody a nevýhody, které společnosti získá a ztratí při vstupu na kapitálový trh. (Meluzín a Zinecker, 2009, s. 43)

Tabulka 1 Prvotní veřejná nabídka akcií (Initial Public Offering)

Výhody	Nevýhody
• získání potřebných finančních prostředků pro rozvoj společnosti bez omezení, která jsou spojena s dluhovým financováním	• přímé a nepřímé náklady spojené s přípravou a realizací IPO
• optimalizace kapitálové struktury společnosti a snížení rizika jejího předlužení	• přímé a nepřímé náklady spojené s veřejnou obchodovatelností akcií
• zvýšení důvěryhodnosti a vyjednávací síly společnosti s bankovními a jinými institucemi	• rozšíření vlastnické struktury společnosti na další akcionáře (investory)
• možnost externího růstu pomocí akvizic	• ztráta rozhodovací autonomie
• zvýšení likvidity akcií a příležitosti pro jejich prodej stávajícími akcionáři	• riziko úniku strategických informací
• příležitost pro vyřešení problému s generační obměnou ve společnosti	• ztráta výhod plynoucích z vlastnictví akcií omezeným počtem investorů

(Meluzín a Zinecker, 2009, s. 46)

4.2 Cizí zdroje financování

Získaný kapitál financování má charakter dluhu, z tohoto důvodu mají poskytovatelé financovaných zdrojů postavení věřitele. Cizí zdroje vykazují povahu externích zdrojů. Podnik může operovat s cizími zdroji financování pouze na omezenou, předem dohodnutou časovou dobu. Výjimkou je věčný dluhopis, který po neomezenou dobu vyplácí kupony, tedy dluhopis nemá stanovenou dobu splatnosti. Hodnota dluhopisu je určena pomocí aktuálních hodnot diskontovaného dluhopisu. (REJNUŠ, 2014, s. 398)

Dluhové financování se obvykle charakterizuje: Poskytovatel neboli věřitel nemá právo se podílet na správě podniku. Věřitel má nárok na odměnu ve formě úroku z částky dluhu za propůjčení finančních zdrojů. Velikost úroku je smluvně dohodnuta. Dále věřitel nemá žádné závazky vůči podniku. Věřitel se před rizikem neschopnosti splácení podniku ohrazuje tím, že požaduje pravidelné umořování dluhu. Dalším ohrazením se proti nesplácení dluhu k minimalizaci rizika je zajištění dluhu, jedná se o závazek dlužníka nebo třetí osoby, které se zaváží splatit obvykle výši dluhu a celkové úroky, v případě že dlužník poruší prvotní závazkovou povinnost, tak podnik má povinnost vrátit dlužnou částku věřiteli nejpozději do konce doby splatnosti. Mezi cizí zdroje financování lze zařadit bankovní a obchodní úvěry, dluhopisy a další cizí kapitál.

Obchodní úvěry neobsahují zcela typické znaky jako ostatní zmíněné cizí zdroje financování. Obchodní úvěry jsou zejména krátkodobým zdrojem financování, ale mohou být i zřídka dlouhodobé v případě, jedná se o dodávku investičních celků. Obchodní úvěr je poskytován na základě dohody mezi odběratelem a dodavatelem, kde za poskytnutou službu či zboží nemusí zaplatit hned, ale později, jak se obě zúčastněné strany dohodly. Tím vzniká časový nesoulad, který se u dodavatele projevuje jako pohledávka z obchodního styku. Naopak u odběratele je to závazek z obchodního styku. Děje se to z důvodu zvýšení prodeje, aby byly tržby dodavatele vyšší a odběrateli to přináší možnost nakoupit produkty i za předpokladu, že nemají dostatek momentálních likvidních prostředků. Obchodní úvěr se řadí mezi nástroje podpory konkurenčního boje a prodeje. Také se může hovořit obchodním úvěru jako o bezplatném zdroji financování, jelikož není přímo úročen. Z tohoto hlediska neodpovídají již zmíněné charakteristice zdrojů financování. Ovšem dodavatel zpravidla při cenové tvorbě nabídky zahrne i cenu úvěru. V situaci, kdy odběratel zaplatí okamžitě, přesněji řečeno dříve, než uplyne standartní doba splatnosti, měl by dodavatel poskytnout odběrateli skonto slevu. Proto lze

skonto, o které se zmenšují tržby, považovat za cenu obchodního úvěru. S tímto procesem je spojené i riziko pro dodavatele, že věřitel se opozdí s úhradou, ba dokonce nesplatí svůj závazek. (Režňáková, 2012, s. 26)

V níže uvedené tabulce jsou vyobrazeny typické formy vlastního a cizího kapitálu, které jsou určeny v podmínkách. Jednotlivé formy jsou ukázány na akciové společnosti.

Tabulka 2 Typické znaky VK a CK v podmínkách a. s.

Typické znaky vlastního kapitálu	Typické znaky cizího kapitálu
– akcionář má právo podílet se na řízení společnosti	– věřitel nemá právo podílet se na řízení společnosti
– akcionář má právo podílet se na zisku společnosti (jeho podíl na úspěchu podnikání je tedy variabilní)	– za poskytnutí kapitálu náleží věřiteli sjednaná odměna ve formě úroků
– akcionář má právo na vyplácení podílu na likvidačním zůstatku	– věřitel se nepodílí na úhradě ztráty
– akcionář za závazky společnosti neručí	– věřitel za závazky společnosti neručí
– akcionář nemá právní nárok na splacení investovaného kapitálu	– kapitál je podnikatelskému subjektu dán k dispozici na omezenou dobu (je definována doba jeho splatnosti)
– z hlediska podniku využívajícího kapitál nejsou vyplacené podíly na zisku daňově uznatelným nákladem	– z hlediska podniku užívajícího kapitál jsou úroky daňově uznatelným nákladem
– disponibilita kapitálu závisí na schopnosti podniku získat investory	– disponibilita kapitálu je závislá na možnosti podniku poskytnout dostatečné zajištění a na prokázání schopnosti řádného splacení kapitálu (včetně jeho příslušenství)

Zdroj: (Kuběnka, 2012, s. 53)

4.3 Finanční trh

Finanční trh se může rozdělit hned do několika členění. Nejčastější členění je podle jednotlivých druhů finančních investičních instrumentů, které se na jednotlivých dílčích částech obchodují. Finanční trh se dělí zejména na peněžní trh a kapitálový trh, které jsou pro tuto práci důležité, další ze segmentů jsou trh s cizími měnami a trh drahých kovů. Peněžní trh definuje Rejnuš (2014) jako „Na peněžním trhu se subjekty s přechodným přebytkem peněžních prostředků setkávají se subjekty, které je vzhledem k jejich přechodnému nedostatku poptávají. Pokud se jedná o základní vlastnosti finančních nástrojů, které se na tomto trhu obchodují, jejich typickou společnou vlastností je krátká doba jejich splatnosti, a to zpravidla pouze do jednoho roku.“ Peněžní trh se dále rozděluje na trh krátkodobých úvěrů a trh krátkodobých cenných papírů. Podobně je tomu i u kapitálového trhu, který se větví na trh dlouhodobých cenných papírů a trh dlouhodobých úvěrů. Kapitálový trh představuje trh k obchodování finančních investičních instrumentů. Instrumenty jsou charakteristické dlouhodobými finančními investicemi.

Jak je zřejmé z názvu trh krátkodobých cenných papírů a trh dlouhodobých cenných papírů spadají do kategorie trhu cenných papírů. Trh cenných papírů je možno dělit cenné papíry, zda se jedná o novou emisi, která je poprvé emitována na finančním trhu nebo zda se jedná už emisi vydanou dříve se rozlišují na primární a sekundární trh. V tomto dělení se dále nebere v potaz doba životnosti cenného papíru, tudíž se zde objevují, jak krátkodobé cenné papíry peněžního trhu, tak dlouhodobé cenné papíry kapitálového trhu. Primární trh cenných papírů se zaměřuje na získání nových peněžních zdrojů pro podnik a jejich transformaci v dlouhodobé zdroje podniku. Sekundární trh je tvořen již dříve obchodovanými a uvedenými do oběhu cennými papíry. Hlavní funkcí sekundárního trhu je určení tržní ceny a zaručení dostatečné likvidity. Následně se oba trhy, jak primární, tak sekundární rozdělují na trhy veřejné a trhy neveřejné. U sekundárního trhu se veřejné trhy rozvíjí ještě na trhy organizované a trhy neorganizované. (Rejnuš, 2014, s. 65)

5 Dluhové financování

Již řadu desetiletí se snaží ekonomická teorie, ale i praxe vyřešit otázku zadlužování a míry zadlužení. V důsledku lidského faktoru, který působí na matematické vztahy nelze

zcela důvěřovat vyobrazení ekonomické situace. Dluhové financování neboli cizí zdroje financování podniku se používá k urychlení expanze a někdy také k optimalizaci kapitálové struktury. V případě, že chce podnik provést specifickou investici, může ji realizovat pomocí ostatních vkladů vlastníků, které se většinou spotřebují velmi rychle. Další možností podniku při specifické investici je z předem vytvořeného a zadržného zisku. Nebo se podnik může obrátit na banky, finanční investory a další subjekty pohybující se v sektoru finančních služeb, které se zabývají půjčováním a investováním peněz. U rozvoje podnikání je forma dluhu obvyklou a preferovanou metodou financování, jelikož vlastníci neztrácejí kontrolu nad podnikáním ani nedochází ke zvýšení investovaných zdrojů. Když podnik užívá dluhového financování a získá větší výnos, než je za splácení úroku, jedná se o ziskový efekt finanční páky. Je nutné zmínit, že čím větší výnosy vlastníků, tím větší je riziko neschopnosti splácet závazky v tomto případě dluhy. Ze strany věřitele, který chce investovat do společnosti, hledí na bezpečnost své investice, která se určuje podle množství vlastního kapitálu podniku. Čím více má podnik vlastního kapitálu, tím nižší je riziko pro věřitele.

Ještě předtím, než se společnost rozhodne pro využívání dluhového financování měla by zvážit všechny možné alternativní metody a jejich výhody a nevýhody, jelikož musí počítat s tím, že dlužnou částku bude muset postupně umořovat či na konci doby splatnosti zaplatit. Zároveň za propůjčení finančních prostředků bude muset společnost platit úrok, který navyšuje nároky na řízení toku peněz společnosti. Každá společnost, která se pustí do dluhového financování by měla mít předem uspořádané plány a myšlenky, které je nutné vzít v úvahu při rozhodování. Těmito plány a myšlenkami se rozumí dluhová politika společnosti. Dluhová politika společnosti udává, za jakých podmínek smí společnost akceptovat dluh. Velký podíl na tom, zda přijmout či nepodstoupit riziku dluhovému financování ovlivňuje strategický cíl společnosti, kterým je zvýšení hodnoty společnosti a přispívání k jeho uskutečňování. (Režňáková, 2012, s. 72)

5.1 Náklady spojené s dluhovým financováním

Náklady dluhového financování jsou součástí kapitálové struktury podniku. Je zde mnoho faktorů, které souvisí s využitím cizího kapitálu. Řadí se mezi ně například nedostačující objem vlastních zdrojů společnosti, nízká rentabilita vlastního kapitálu, nepřítomnost

organizovaného kapitálového trhu. Pod nástroje dluhového financování spadají úrokové sazby, bonita klienta, rentabilita vlastního kapitálu aj.

Věřitelé, zejména banky a investoři, půjčují podnikům peníze, za které si nárokují určitý úrok. Úrok je přiměřený k ceně peněz a míře podstupovaného rizika, které věřitelé propůjčí. Banky získávají peníze od vkladatelů, lépe řečeno na mezibankovním trhu. Proto banky nemohou udělit úvěr každému podniku, který si o něj zažádá. Banky musí zohledňovat ziskovost podniku, aby podnik byl způsobilý uhradit požadovaný výnos za půjčené peníze. Ovšem nesmí se zapomenout, že žádaný výnos za půjčené peníze není pro všechny podniky ve stejné výši. Je to způsobeno rizikovostí. Banky jsou v rozhodování velmi opatrné a obvykle požadují zajištění úvěru, buď vlastním majetkem podniku, nebo třetí osobou. (Režňáková, 2012, s. 72)

Podnik, který má splaceny všechny své závazky, tudíž nemá žádné dluhy, je z tohoto úhlu pohledu z hlediska rizikovosti brán jako méně rizikový. Ovšem existují i podniky, které jsou ztrátové nebo se vyskytne nějaký nepředvídatelný negativní vliv jako je ekonomická krize nebo válka. Podnikům, které jsou méně rizikové půjčí věřitelé peněžní prostředky mnohem raději než podniku, který má již nějaké nesplacené závazky, přesněji řečeno, má již úvěr od jiných subjektů. Dalším hlediskem rizika je způsob řízení podniku a obor podnikání. Obor podnikání je specifický a má na něj vliv cykličnost odvětví. Obor podnikání se projevuje zejména v období recese, kdy se promítají výhradně negativa. Úroková sazba z úvěru, který je možné využít od bank pro financování podniku, je určena tímto způsobem:

$$i_p = i_{banka} + i_{obor} + i_{management} + i_{dluh} \quad (1)$$

i_p – úroková sazba, kterou požaduje banka za poskytnutí úvěru konkrétnímu podniku;

i_{banka} – cena peněz, za kterou banka získává své zdroje;

i_{obor} – přírážka za obor podnikání;

$i_{management}$ – přírážka za způsob řízení podniku, vlastnickou strukturu, minulé výsledky apod.;

i_{dluh} – přírážka za míru zadlužení podniku. (Režňáková, 2012, s. 73)

Všechny ekonomiky zemí chtějí rozvoj podnikání, z tohoto důvodu se snaží podnítit podniky způsobem daňové uznatelnosti úroků, lépe řečeno úroky z půjček a úvěrů

zmenšují základ pro výpočet daně z příjmů. Zmíněnou záležitost v České republice upravuje zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmu. Skutečná částka, se kterou se kalkuluje je, jak moc úroky zatěžují podnik a tím rostou náklady podniku, když se poníží o úsporu daně z příjmu.

Když se vezmou v potaz daňově uznatelné položky, jejichž existencí vznikají rozpory mezi daňovým základem a vykalkulovaným hospodářským výsledkem před daní z příjmů, tak se skutečná daňová zátěž podniku liší. Proto je potřeba při kalkulaci počítat s takzvanou efektivní podnikovou sazbou daně z příjmů, která se vyjadřuje:

$$T_p = 1 - \frac{EAT}{EBT} \quad (2)$$

T_p – koeficient efektivní sazby daně z příjmů podniku.

EAT – zisk po odečtení daně z příjmů (*earnings after taxes*), tj. výsledek hospodaření za účetní období,

EBT – zisk před daní z příjmů (*earnings before taxes*).

„Úspora daně z příjmů je odbornou literaturou označována termínem úrokový daňový štít (*interest tax shield, ITS*) a vyčíslit ji lze následujícím způsobem:“

$$\text{Úspora daně z příjmů} = i_p * D * T_p \quad (3)$$

D – je výše úročeného dluhového kapitálu podniku. (Režňáková, 2012, s. 74)

Když se v rámci podniku dopadem úspory daně z příjmů zmenší náklady, které se užívají k dlouhodobému financování. bude to mít vliv zejména na nárůst zisku a zároveň výnosnost vlastního kapitálu. Výnosnost vlastního kapitálu se hodnotí ukazatelem rentability vlastního kapitálu z anglického „return on equity“ zkráceně ROE.

Poměr zisku po odečtení daně z příjmů a ziskem před daní z příjmů (EAT/EBT) je možné nazvat jako daňová zátěž, kterou lze rozpoznat dle Du Pontovy rovnice. Du Pontova rovnice označuje rozklad ukazatele ROE.

$$ROE = \frac{EAT}{E} = \frac{EAT}{EBT} * \frac{EBT}{EBIT} * \frac{A}{E} * ROA \quad (4)$$

$$ROA = \frac{EBIT}{A} \quad (5)$$

$EBIT$ – zisk zvýšený o úroky a daň z příjmů (*earnings before interest and tax*);

E – vlastní kapitál (*equity*)

A – hodnota kapitálu použitého k financování celkového majetku (*assets*)

(Režňáková, 2012, s. 74)

Výše vyobrazený způsob, jak určit náklady kapitálu je zjednodušený. Nezahrnuje rozložení plateb jako jsou splátky dluhů a úroků z hlediska času a nezobrazuje další výdaje, které jsou spojeny s výpočtem získání kapitálu. V případě přesného výpočtu se musí použít tzv. efektivní úroková sazba. Na efektivní úrokovou sazbu se pohlíží jako na výnosovou míru získanou věřitelem. K určení je nutné vyjít ze základů hodnocení ekonomické efektivnosti investičních produktů a teorie časové hodnoty peněz.

6 Bankovní úvěry

Úvěr mohou poskytnout obchodní banky, které jsou řazeny jako podnikatelské subjekty, které podnikají za účelem zisku, ale jejich kompetence je upravena v legislativě. Zejména jde o zákon o bankách a zákon o podnikání na kapitálovém trhu, jelikož většina zdrojů financování, které využívají k podnikání jsou cizí zdroje. Všechny činnosti bank jsou regulovány centrální bankou, která uděluje obchodním bankám licence, ve které je přesně specifikováno, které služby a produkty může konkrétní banka poskytovat a realizovat. V České republice funkci centrální banky vykonává Česká národní banka. Bankovní obchody se mohou dělit na tři základní části. První z nich je přijímání vkladů od věřitelů k získání potřebných zdrojů k chodu podniku. Druhá část je investování finančních zdrojů, které jsou k dispozici. Mezi tyto disponibilní zdroje je řazeno zvláště poskytování úvěrů. Banka si za každý poskytnutý úvěr bere provizi nejčastěji v podobě výnosového úroku, který představuje klíčový údaj jejich výnosů. V poslední části je obsaženo plnění platebního styku, poradenská a směnářská činnost bank, ze zmíněných činností mají banky fixní poplatky případně peněžitou odměnu.

Banky udělují úvěry z důvodu, aby zhodnotily investované i svěřené finanční zdroje, které mají k dispozici. Evidentně nemohou poskytnout úvěry každému subjektu, který si o něj zažádá. Pro získání úvěru od banky je hlavním hlediskem při posuzování bonita klienta. Bonita klienta je hodnocení, jak je schopen klient v budoucnu splácet své závazky vůči bance. Když subjekt předloží žádost o úvěr, musí k tomu předložit přehled o minulých letech hospodaření podniku. Následuje finanční plán, který znázorňuje splácení úvěru. Pokud finanční plán nepokryje dostatečně úvěr, tudíž podnik nebude mít dostatečné finanční prostředky na splácení. Banka rozhodne, že je to moc rizikové a žádost zamítne.

K minimalizaci rizika banka může požadovat zajištění úvěru, tím se myslí všechna prováděná opatření bankou k tomu, aby úvěrové riziko bylo co nejnižší. Mezi opatření spadá určení klientova ratingu, lépe řečeno kontrola úvěrové způsobilosti klienta, kontrola klienta, který má přijmout úvěr, ale také následná kontrola po obdržení poskytnutého úvěru. Dalším opatřením je limit, který je stanoven pro každého klienta individuálně. Banka také může využívat k zajištění úvěru věcné nebo osobní zajištění. Osobní zajištění je v podobě směnky a věcné zajištění je v podobě zástavního práva k majetku, kde většinou hodnota majetku pokrývá dlužnou částku zvýšenou o úroky z úvěru. Takzvaná ochranná ujednání jsou dalším typem minimalizace rizika. Ochranná ujednání se vyjadřují pomocí sledovacích zpráv, které jsou o hospodaření podniku, využití zisku, převodu majetku na třetí osobu, zvětšení mezd a jiné. Následující prostředkem k minimalizaci rizika je sankční ujednání, které nabude v platnosti v situaci, kdy dlužník nesplácí úvěr podle úvěrového plánu. (Režňáková, 2012, s. 82)

Za poskytnutý úvěr si banka nárokuje zpravidla pravidelné platby především měsíční. Jedná se o pravidelné platby úroků a úmorů, které postupem času umořují dluh. Plán, jak bude subjekt umořovat své závazky je tvořen dle anuitního způsobu splácení. Jedná se o pravidelné stálé částky, které obsahují platbu jak za úmor dluhu, tak za platbu úroku, které se nemění. Výše uvedený způsob se užívá u subjektů, které mají pravidelný příjem, z kterého splácejí úvěr. V případě, že subjekt nemá pravidelný příjem, ze kterého by mohl splácet, může se přihlídnout k vývoji toku peněz v podniku a podle toku peněz určit výši splátky v jednotlivých měsících. Za těchto podmínek se úroky splácejí samostatně na základě velikosti zbytku úvěru. Jednorázová platba je poslední krajní možnost, která se uskuteční na konci období, kterou doprovází po celou dobu pravidelné úrokové platby. Anuitní způsob splácení vychází ze vztahu:

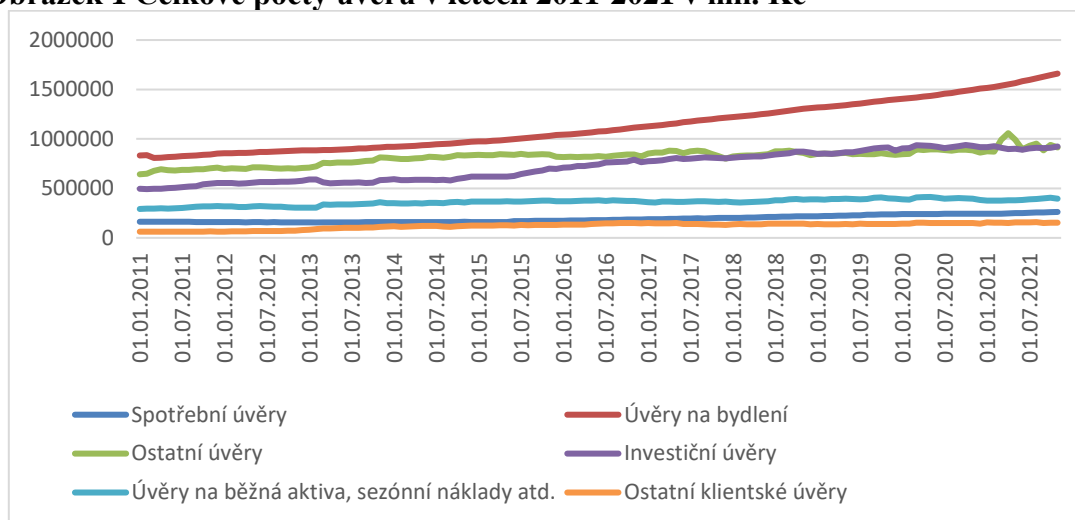
$$a = \frac{i \cdot (1+i)^n}{(1+i)^n - 1} \quad (6)$$

n – celkový počet plateb

i – koeficient úrokové sazby pro jedno splátkové období (Režňáková, 2012, s. 83)

V níže uvedeném grafu je znázorněn počet poskytnutých klientských úvěrů podle druhového hlediska. Je patrné, že nejobjemnější složkou jsou úvěry na bydlení, které je možné dělit podle zástavního práva na nemovitost nebo úvěru ze stavebního spoření.

Obrázek 1 Celkové počty úvěrů v letech 2011-2021 v mil. Kč

Zdroj: ČNB, databáze časových řad ARAD, 2022.

Ostatní poskytované úvěry se mohou různě členit, například z hlediska příjemce úvěru, hlediska doby splatnosti, z hlediska použití, způsobu čerpání a splácení úvěru, způsobu zajištění a mnohé další. Dle příjemce úvěru se obvykle člení dále na úvěry pro živnostníky a drobné podnikatele, úvěry pro střední a větší podniky a na úvěry pro malé a střední podniky. Výše uvedené se od sebe rozlišují podle celkové částky obrátu, aktiv atd. Z hlediska použití neboli účelovosti se rozlišují úvěry na investiční, provozní a kontokorentní. Navíc se mohou dělit úvěry dle doby splatnosti na krátkodobé, které jsou do jednoho roku. Střednědobé, které jsou vymezeny v období od jednoho roku do pěti let a dlouhodobé, které jsou nad pět let doby splatnosti. U všech zmíněných musí subjekt předložit bance žádost a dohodnout se na splátkovém kalendáři. Každý z úvěrů má svá specifika. (Kuběnka, 2012, s. 77)

6.1 Krátkodobé bankovní úvěry

Krátkodobé bankovní úvěry mají účel k poskytnutí dodatečného kapitálu k provozu podniku, z tohoto důvodu jsou označovány jako provozní úvěry. Provozní úvěr se užívá k financování podniku zejména provozních potřeb. Provozními potřebami se myslí složky oběžného majetku jako je například nákup materiálu, zboží, drobného investičního majetku. Dále se úvěr používá k financování pohledávek, závazků nebo k úhradě zaměstnaneckých mezd. Jedná se o bezúčelový úvěr, tudíž podniky nemusí přiznávat pravou podstatu půjčení peněžních prostředků, ale za to samozřejmě banka vyžaduje formu zajištění, což je v tomto případě avalovaná směnka. Dalšími úvěry, které se řadí

do krátkodobých úvěrů jsou kontokorentní, eskontní, lombardní a revolvingový úvěr, které se následně přiblíží. (Kuběnka, 2012, s. 78)

6.1.1 Kontokorentní úvěr

Kontokorentní úvěr je bezúčelový a je poskytován k běžnému účtu, jelikož k využití kontokorentu dojde až v případě, když zůstatek na účtu klesne na nulu. Každý kontokorentní úvěr má sjednaný a předem schválený úvěrový rámec, tedy výši peněžité částky, kterou si může podnik půjčit a nemůže překročit. Součástí je i ujednání dalších podmínek například za předpokladu, že klient nebude moci dále splácet. Mezi další podmínky se řadí způsob zajištění nebo sankce apod. Pro podnik má význam v podobě krátkodobé finanční rezervy v případě, když se podnik odchýlí v příjmech či výdajích. U kontokorentní účtu se zůstatek může pohybovat na debetní tak i kreditní straně. V závislosti na zůstatku peněžních prostředků, které jsou zrovna na účtu se může odvíjet i úročení, které bývá vyšší, když se pohybuje na debetní straně. Alespoň jednou za rok musí být na běžném účtu kladný zůstatek. (Kuběnka, 2012, s. 78)

6.1.2 Eskontní úvěr

Eskontní úvěr je založen na podstatě odkupu neboli eskontu směnky před termínem, kdy je splatná. Dodavatel prodá bance směnku, kterou získal místo peněžité platby za poskytnuté zboží či služby od emitenta lépe řečeno od odběratele, který vystavil směnku. Odběratel neboli emitent následně do předem stanoveného termínu splatí směnku přímo bance, jelikož se banka stala novým věřitelem v okamžiku, kdy směnku odkoupil od dodavatele, ale dodavatel se tímto stává ještě ručitelem, v případě, když emitent nesplatí směnečnou částku bance do termínu splatnosti. Zmíněná situace nastává v případě, kdy dodavatel potřebuje finanční prostředky dříve, než je splatnost od emitenta. V momentu, kdy se banka stává novým věřitelem jsou s ní spojena i všechna práva jako je právo na úhradu směnečné částky. Banka požaduje za odkoupení směnky od dodavatele diskont. Diskontem se rozumí úrok za poskytnutí eskontu z nominální hodnoty směnky. Eskontní úvěr je vyjádřen směnečnou částkou poníženou o hodnotu diskontu. Diskont je kalkulován vztahem:

$$\text{Diskont} = S * i * \frac{(T_n - T_1)}{365} \quad (7)$$

S – hodnota směnky;

$(T_n - T_1)$ – počet dní mezi eskontem směnky a termínem splatnosti;

i – koeficient eskontní provize (tj. úrokové sazby z eskontního úvěru).

Výhodou eskontního úvěru je nízká cena v porovnání s ostatními úvěry, banka nevyžaduje už žádné další záruky, pohotové nabytí likvidních prostředků za pomoci prodeje splatné směnky v pozdější době. (Režňáková, 2012, s. 86)

6.1.3 Lombardní úvěr

Lombardní úvěr je peněžní úvěr krátkodobého typu založen na zástavě movité věci nebo práva. Vždy se jedná o specifickou částku, která je limitována hodnotou zástavy. Lombardní úvěr má striktně danou bodu splatnosti. Lze členit do několika druhů. První z nich je lombardní úvěr na cenné papíry, v tomto případě zaleží na cenných papírech, o jaký druh papíru se jedná, jeho likviditu, bonitu apod. Banka zastavené cenné papíry má v úschově po celou dobu trvání úvěru v takové peněžité výši, na které se předtím dohodli. Proto banka stále sleduje vývoj tržních cen cenných papírů. V případě poklesu ceny cenných papírů má banka právo požadovat další cenné papíry od klienta k dorovnání zástavy. Následující je lombardní úvěr na pohledávky. Klient dá bance do zástavy své pohledávky vzhledem k jeho odběratelům. Pohledávky se stávají zástavou ihned po uzavření smlouvy. Dalším druhem je lombardní úvěr zajištěn movitou věcí v tomto případě zbožím, které klient nepředává přímo bance, ale ukládá zboží ve veřejném skladu. Od zboží ve veřejném skladu jsou vyhotoveny dva skladištní listy, jeden bance a druhý klientovi. Aby klient mohl nakládat se zbožím ve skladu musí mít oba skladištní listy, tímto způsobem se banka zajišťuje. Existují také lombardní úvěry na životní pojistky, drahé kovy, vkladní knížky a další. (Rejnuš, 2014, s. 99)

6.1.4 Revolvingový úvěr

Revolvingový úvěr je účelový úvěr k financování zásob a pohledávek, který není závislý na běžném účtu. Jedná se o krátkodobý až střednědobý úvěr, kde si podnik může půjčit peněžní prostředky od banky až do výše úvěrového rámce, který je stanoven každý měsíc na základě hodnoty zásob a pohledávek podniku. Jelikož se jedná o účelový úvěr je úroková sazba banky nižší než například u kontokorentního úvěru, který není účelový. Revolvingový úvěr musí být zajištěn, a to pohledávkou, směnkou, nebo také nemovitostí. (Kuběnka, 2012, s. 79)

6.2 Dlouhodobé bankovní úvěry

Dlouhodobé úvěry se řadí z časového hlediska pod úvěry, které mají dobu splatnosti delší, než pět let. Pokud se společnost rozhodne pro dlouhodobý úvěr je to náznak investičního záměru, ovšem aby společnosti banka poskytla úvěr musí podnik poskytnout bance poměrně velké zajištění. Bez zmíněného zajištění banka úvěr obvykle neposkytne. Typickým dlouhodobým bankovním úvěrem je hypoteční úvěr. (Kuběnka, 2012, s. 77)

6.2.1 Hypoteční úvěr

Hypoteční úvěr je dlouhodobý úvěr peněžního typu, který je vždy zajištěný zástavním právem k nemovitosti. Z tohoto důvodu musí každá žádost o hypoteční úvěr obsahovat dokumenty potvrzující vlastnické právo nemovitosti. Po odevzdání nezbytných dokumentů si banka zjistí odhadovanou cenu nemovitosti a hlavně prověří, zda daná nemovitost nemá břemeno v katastru nemovitostí. Před uskutečněním banka požaduje další podmínky jako je pojištění nemovitosti, zanesení vkladu do katastru nemovitostí a jiné. (Rejnuš, 2014, s. 102)

6.2.1.1 Americká hypotéka

Americká hypotéka představuje typ hypotečního úvěru, který je bezúčelový. Tudíž klient nemusí udávat, na co peněžní prostředky použije. S tím souvisí ale také úročení, jelikož banky neví, na co poskytnuté peněžní prostředky klient má, dají mu vyšší úročení.

(REJNUŠ, 2014, s. 102)

7 Emise dluhopisů

Termín dluhopis upravuje zákon č. 190/2004 Sb., zákon o dluhopisech. V zákoně je dluhopis definován: „*Dluhopis je cenný papír nebo zaknihovaný cenný papír, s nímž je spojeno právo na splacení určité dlužné částky odpovídající jmenovité hodnotě jeho emitentem, a to najednou nebo postupně k určitému okamžiku, a popřípadě i další práva plynoucí ze zákona nebo z emisních podmínek dluhopisu.*“ (190/2004 Sb. o dluhopisech, 2020)

Dluhopis je užíván v souladu s českým právem a pojí se s vydavatelským právem, které se vztahuje i na podnik sídlící v České republice, i když emise proběhne na zahraničních trzích. V zahraničí a ve světě se dluhopis označuje také obligace neboli anglicky bond.

Dluhopis z pohledu zdroje financování je využíván zejména v USA, kde podniky emitují dluhopisy zejména na deset až dvacet let, tedy s dlouhou dobou splatnosti. Dluhopisy se používají jako protistrana krátkodobých úvěrů na pokrytí dluhu. Při uvažování podniku, zda emituje dluhopisy musí brát ohled na následující činitele jako jsou například úrok z dluhopisu, výnos z dluhopisu, velikost podniku, finanční a bankovní trh aj. (Režňáková, 2012, s. 98)

Úrok z dluhopisu má charakter daňově uznatelného nákladu, který понижuje základ, ze kterého se vypočítává daň z příjmů. Proto dluhopisové náklady jsou nižší o hodnotu daňového štítu. To způsobuje vyšší výnosnost vlastního kapitálu za pomoci finanční páky. V případě vlastnictví dluhopisu věřitelem se nejedná o stejná rozhodovací práva jako u akcií, tedy věřitel nemá právo na činnosti rozhodování podniku atd. Když podnik získá potřebné peněžní prostředky neboli dlouhodobý kapitál pomocí emise dluhopisů. Tak si zároveň současní vlastníci udrží kontrolu nad chodem podniku. (Režňáková, 2012, s. 99)

Výnos z dluhopisu, kterou požadují investoři je menší než z požadované výnosnosti z kmenových akcií, jedná se o rozvinuté kapitálové trhy. Z tohoto důvodu je méně nákladné financování prostředkem emise dluhopisu než pomocí emise akcií. I přes fakt, že musí vyrovnávat daň z příjmů, kterou z úrokového výnosu platí investor. Za předpokladu snížení schopnosti podniku dosahovat dostatečných výnosů, může být stanovená platba za úroky pro emitenta příliš vysoká. Když by se jednalo o oddálení splátek výnosů pro investory, je zapotřebí podle zákona o dluhopisech zasedání majitelů dluhopisů a jejich následná dohoda. Zejména užívací hlasovací metodou je za pomoci per rollam, Jedná se o elektronickou metodu hlasování, kde se vlastníci dluhopisů na svolanou schůzi dostaví pomocí elektronických prostředků za použití obrazu a zvuku. Každý vlastník, který se takto připojí na schůzi dle zmíněných podmínek, má právo rozhodovat a je brán za přítomného na svolané schůzi.

Pomocí emise dluhopisů je oslovena široká veřejnost, tedy objemný počet věřitelů, kteří mají možnost poskytnout potřebné prostředky pro podnik. Podnik se musí při vyšších částkách obrátit na emisi dluhopisů, jelikož by nezískal od jedné banky takové množství finančních prostředků. Navíc obvykle se nemusí přiznávat účel použití kapitálu, který získali od věřitelů. Se získaným kapitálem může podnik dlouhodobě manipulovat. S tím souvisí jedna z nejvýznamnějších výhod emisí dluhopisů, kterou je časové hledisko.

Dlouhodobě manipulovat se myslí, že většina emitovaných dluhopisů je splatná na konci doby splatnosti. Tudíž po celou dobu se může disponovat s plnou výší poskytnutého kapitálu pouze sníženou o tzv. kupony, které je nezbytné platit po celou dobu splatnosti a splátky jistiny, která je odložena až do posledního roku trvání dluhopisu. Ovšem emise dluhopisů je převážně nákladnější v porovnání s dlouhodobým úvěrem od banky. Je to způsobeno emisními náklady, které obnáší velké množství fixního charakteru.

Na začátku fáze emise dluhopisů může emitent přidat doložku do emisních podmínek, které umožňují podniku zaplacení propůjčené částky od věřitelů předčasně nebo nahradit prvotní emisi dluhopisů další emisí. Zmíněná doložka se přidává z důvodu očekávaní transformace podmínek emitenta ku příkladu pokles tržní úrokové míry. Při emisi dluhopisů publikuje podnik již zmíněné emisní podmínky, kde je obsažen investiční záměr k získanému budoucímu kapitálu. Když se jedná o veřejně obchodovatelný dluhopis, má podnik informační povinnost. Informační povinnost obnáší pravidelné informace o hospodaření podniku. Tyto informace jsou poskytnuty organizátorovi obchodů s dluhopisy, lépe řečeno burze cenných papírů. Informační povinnost není vždy žádoucí pro podnik, zejména pro manažery a vlastníky podniku, z důvodu případného úniku informací. Při emisi dluhopisů narůstá zadluženost, která má vliv i na zvyšující se náklady kapitálu. Dopadem může být vznik finanční tísně. (Režňáková, 2012, s. 100) Dluhopisy jsou pro investory investicí, jak mohou zhodnotit svůj kapitál. S tím souvisí ovšem i riziko z investování, které je ovlivněno investory, jak moc chtějí riskovat, dále pak bonitou emitenta. Také závisí na makroekonomické stabilitě a likviditě dluhopisu. Mezi další činitele, které mohou mít vliv na emisi dluhopisů je měna, ve které je dluhopis emitován nebo v jaké měně mají být placené úroky, dále záruka za dluhopis, tím může být například pojištění. Také se sem řadí splácení nominální hodnoty a životnost dluhopisu. Každý jednotlivý faktor výše uvedený má vliv na výnos z dluhopisu. Pokud emitent nesplní očekávání investorů ve výši výnosu, může se stát, že emise dluhopisů nebude úspěšná.

Inflace a reálná výnosnost mají vliv na změnu hodnoty peněz prostřednictvím času. Dalším činitelem, který ovlivňuje částku výnosu pomocí času je prémie za likviditu. Prémie za likviditu je v tomto případě schopnost přeměny dluhopisů na peněžní prostředky. Uskutečňuje se to z důvodu objemnosti emise a doby splatnosti dluhopisů. Zejména závisí na objemu emise, když bude emitováno málo dluhopisů do oběhu, tak investor v případě,

že bude chtít prodat dluhopis jinému investorovi z důvodu nutnosti peněžních prostředků, pravděpodobně nesežene zájemce. V tomto případě, malého emitovaného objemu dluhopisů se očekává vyšší výnosnost než u většího objemu emitovaných dluhopisů. S tím souvisí i doba splatnosti dluhopisu, která při dlouhé době živostnosti dluhopisu, by měla nabízet opět vyšší výnosnost. (Režňáková, 2012, s. 100)

7.1 Rating

U emise dluhopisů je riziko spojeno vždy s určitým podnikem. Riziko závisí na schopnosti splácení podniku poskytnuté peněžní prostředky od investorů. Riziko se také odvíjí od rizika trhu, které má vliv na všechny podnikatelské subjekty v ekonomice. Riziko se vyjadřuje pomocí ratingového stupně. Rating je nezávislé hodnocení subjektů, jak moc jsou schopni splácet své závazky. Každý hodnotící stupeň vyjadřuje možné selhání emitenta v podobě nesplnění jeho podmínek. Každý stupeň hodnocení působí na vymezení mezních podmínek. Tyto podmínky se nazývají ochranné klauzule, které obnáší zejména emise dalšího dluhu, likvidity, fuze a nakládání s aktivy, pracovního kapitálu, výplaty dividend a mnohé další.

Na rating má vliv jak tržní, tak specifické riziko podniku. Každá hodnotící ratingová agentura si provádí výzkum podle svého, ale každé jde o nejpřesnější vyhodnocení pomocí finančně-poměrových ukazatelů. Výsledkem ukazatelů, které se následně ukáží, jsou bankrotní či bonitní modely. (Režňáková, 2012, s. 100)

rentability – např. rentabilita aktiv $\left(\frac{EBIT}{Aktiva}\right)$, rentabilita vlastního kapitálu $\left(\frac{EAT}{VK}\right)$;

obrátkovosti aktiv $\left(\frac{Tržby}{Aktiva}\right)$, případně jiné ukazatele aktivity;

likvidity 3. stupně (běžné likvidity = $\frac{OA}{Krátkodobé\ závazky}$) nebo

likvidity 2. stupně (pohotové likvidity = $\frac{OA-zásoby}{Krátkodobé\ závazky}$), případně ukazatele konstruované na bázi čistého pracovního kapitálu;

úrokového krytí $\left(\frac{EBIT}{Úroky}\right)$, případně tokové zadluženosti počítané z potencionálního cash flow; (Režňáková, 2012, s. 101)

Tabulka 3 Způsoby ratingového hodnocení bonity emitentů dlouhodobých dluhopisů agenturami Standard and Poor's a Moody's Investor Service

	Standard and Poor's	Moody's Investor Service	Slovní hodnocení
Investiční stupně	AAA	Aaa	Dluh nejvyšší kvality. Emitent je charakterizován mimořádně vysokou schopností platit kupony a splatit jistinu.
	AA+ AA AA-	Aa1 Aa2 Aa3	Dluh vysoké kvality. Emitent se vyznačuje velmi silnou schopností platit kupony a splatit jistinu; od nejvyššího stupně se odlišuje pouze nepatrně.
	A+ A A-	A1 A2 A3	Dluh vyšší střední kvality. Emitent je charakterizován vysokou schopností platit kupony a splatit jistinu. Je však hodnocen jako poněkud citlivější na negativní vlivy okolí, jakož i na případné zhoršení vnějších ekonomických podmínek.
	BBB+ BBB BBB-	Baa1 Baa2 Baa3	Dluh střední kvality. Emitent je za normálních okolností schopen spolehlivě proplácet kupony a splatit jistinu, je však náchylný k určitému snížení své platební schopnosti v případě vzniku negativních vnějších ekonomických vlivů.
Spekulativní stupně	BB+ BB BB-	Ba1 Ba2 Ba3	Dluh, který v sobě již obsahuje určité spekulativní prvky. Emitent již vykazuje určitou, i když pouze krátkodobou náchylnost k selhání, a proto jeho budoucí plnění závazků není možno hodnotit jako zcela jisté.
	B+ B B-	B1 B2 B3	Dluh, který má vyšší náchylnost k nesplacení. Jeho emitent je sice v současnosti schopen plnit platby úroků a jistiny, ovšem z dlouhodobého hlediska již na to spoléhat nelze.
	CCC+ CCC CCC-	Caa1 Caa2 Caa3	Dluh nízké kvality. Splacení závazků emitentem přímo odvisí od příznivých ekonomických podmínek. Pokud se tyto podmínky zhorší, není pravděpodobné, že by emitent úrok a jistinu splatil.
	CC	Ca	Vysoce spekulativní dluh. Jedná se zpravidla o dluh podřízený vzhledem k některému staršímu dluhu, přičemž existuje pouze malá pravděpodobnost jeho úplného splacení.
	C	C	Velmi riskantní spekulativní dluh. Existuje pouze nepatrná pravděpodobnost jeho splacení, přičemž většina plateb je již v době provádění ratingu v prodlení.
	D		Mimořádně nebezpečný dluh, u něhož jsou všechny platby buď v prodlení, nebo jsou nesplacitelné vzhledem k bankrotu emitenta.

(REJNUŠ, 2014, s. 419)

Ve výše uvedené tabulce jsou vyobrazeny hodnocení bonity emitentů dlouhodobých dluhopisů podle hodnotících agentur Standard and Poor's a Moody's Investor Service.

Je nutné poznamenat, že následující ratingová tabulka znázorňuje vývoj ratingu v České republice. Má to řadu důvodů, hlavním z nich je, že práce je zaměřena na podniky v České republice. Dalším důvodem je ochota zapůjčení peněžních prostředků od zahraničních investorů, kteří se rozhodují o nákupu zahraničních dluhopisů. Když by rating České

republiky byl příliš nízký, tak by se podnik nemohl obrátit na zahraniční investory, jelikož by se jim to nevyplatilo.

Tabulka 4 Vývoj ratingu České republiky

Rok	Moody's	Standard and Poor's	Fitch
2011	A1	AA-	A+
2012	A1	AA-	A+
2013	A1	AA-	A+
2014	A1	AA-	A+
2015	A1	AA-	A+
2016	A1	AA-	A+
2017	A1	AA-	A+
2018	A1	AA-	AA-
2019	Aa3	AA-	AA-
2020	Aa3	AA-	AA-
2021	Aa3	AA-	AA-

(Ratingové agentury: Vývoj ratingu ČR, 2021.)

Česká republika se podle výše uvedeného ratingu drží v investiční skupině na Aa3 neboli AA-. V této skupině se nacházíme od roku 2019 podle všech tří hodnotících ratingových agentur, které uvádí Česká národní banka na svých internetových stránkách. Do této kategorie s Českou republikou jsou řazeny také Belgie, Estonsko, Katar, Spojené království.

V případě, že by chtěl podnik emitovat v jiné než domácí měně dluhopisy, může použít eurobondy, které se používají v případě, že by podnik mohl získat v zahraničí lepší podmínky než na domácím trhu. Lepšími podmínkami se myslí zejména menší tržní úroková míra nebo žádné zdanění úrokového výnosu. (Ratingové agentury: Vývoj ratingu ČR, 2021.)

7.2 Druhy dluhopisů

Druhy dluhopisů se zejména člení na dluhopis s pevným kuponem, dluhopis s plovoucím neboli proměnlivým kuponem a dluhopis s nulovým kuponem.

7.2.1 Dluhopis s pevným kuponem

Dluhopis s pevným kuponem má striktně dána pravidla vyplácení výnosu. Vyplácení výnosu se myslí pevné datum výplaty výnosu s pevnou úrokovou sazbou a pevné datum splatnosti výnosu. Zmíněný druh dluhopisu se nejčastěji užívá v období neměnných úrokových sazeb a v období kdy se předpokládá zvýšení tržních úrokových sazeb. (Rejnuš, 2014, s. 399)

7.2.2 Dluhopis s plovoucím kuponem

Dluhopis s plovoucím kuponem se nazývá podle úrokové sazby, která se mění v závislosti na aktuální úrokové míře tzv. úrokové sazbě referenční. Referenční úrokové sazby jsou sazby přístupné veřejnosti, které jsou pravidelně aktualizovány. Představují základ pro finanční smlouvy jako jsou například kontokorentní úvěry, hypotéky, komplikovanější finanční transakce a další. Dluhopis s plovoucím kuponem se může řadit do kategorie dlouhodobého dluhopisu s úrokovými sazbami na krátkou dobu. V rámci podniku se označuje jako alternativa ke krátkodobým úvěrům, které podniky využívají stále dokola. (Režňáková, 2012, s. 102)

7.2.3 Dluhopis s nulovým kuponem

Dalším druhem dluhopisu je dluhopis s nulovým kuponem, také se mu říká diskontovaný dluhopis, který je emitován podnikem za hodnotu nižší, než je nominální hodnota dluhopisu. Rozdíl mezi nominální hodnotou dluhopisu a nižší emitovanou hodnotou se nazývá diskont. Investor získává svůj výnos prostřednictvím kapitálového zisku, který se vyjadřuje rozdílem mezi nominální hodnotou dluhopisu a emisním kurzem dluhopisu. Dluhopis s nulovým kuponem je vhodný emitovat v případě, že chce emitent využít výnos z dluhopisu na financování investic. Když se emitent rozhodne pro zmíněný druh dluhopisu, nebude moci vyplatit investorům jejich výnos, jelikož bezprostředně navazující období nebude vytvářet žádné peněžní toky. (Rejnuš, 2014, s. 401)

7.2.4 Svolatelný dluhopis

V zákoně o dluhopisech je další typ dluhopisu tzv. svolatelný dluhopis. Využívá se v případě, že emitent očekává zlepšení počátečních podmínek emise dluhopisu v průběhu jeho životnosti, smí v počátečních podmínkách emise dluhopisů stanovit právo na předčasné splacení. Předčasné splacení musí mít předem dané a stanovené termíny

v kterých se smí splácet. Emitent výše zmíněné právo využívá v případě snížení tržních úrokových sazeb nebo ke zvýšení ratingu. Včetně termínů při emisi dluhopisů emitent také udává výkupní cenu, která je vyjádřena procentním zhodnocením nominální hodnoty splacených dluhopisů. Svolatelný dluhopis je v zásadě kupní opcí emitenta, kterou emitent použije v situaci jemu prospěšné. Když se dluhopisy splatí před dohodnutou a stanovenou dobou, může se jednat o situaci, že emitent chce emitovat nové dluhopisy, které budou emitovány za lepších podmínek pro emitenta, tudíž se jedná o nižší úrokový výnos pro investory. Dalším důvodem předčasného splacení dluhopisů je, aby se emitent vymanil od ochranné klauzule, která je zakotvena v dluhopisové smlouvě. Předčasné splacení dluhopisů a emitování nových je drahý proces, proto je nutné novými emitovanými dluhopisy dosáhnout alespoň na vyrovnání úspor za placené úroky. Popisovaný proces se nazývá refundace dluhopisu. (Režňáková, 2012, s. 102)

7.2.5 Dluhopis s právem majitele na prodej

Podobným typem svolatelného dluhopisu je dluhopis s právem majitele na prodej. Dluhopis s právem majitele na prodej se vztahuje k určitému datu za danou cenu. Jedná se o případ, kdy emitent není schopen dostát svých závazků, které byly sepsány na začátku emise. Za takové situace mají všichni majitelé, kteří vlastní dluhopis právo na vyplacení jmenovité hodnoty a alikvótního úrokového výnosu. (Režňáková, 2012, s. 102)

7.2.6 Konvertibilní dluhopis

Další možností zvýšení prodejnosti emitovaných dluhopisů je nabídka získání na konci doby životnosti dluhopisu akcie nebo přednostní právo na úpisu nových. Za takové situace se investoři upisují k nižšímu výnosu ba dokonce k fixnímu výnosu z dluhopisu. Zmíněný dluhopis se označuje jako konvertibilní neboli vyměnitelný. Emisi těchto dluhopisů na konci doby životnosti má za úkol projednat valná hromada. Bez jejího souhlasu nelze emitovat. V případě souhlasu valné hromady se jedná o rozhodnutí, kdy se bude zvětšovat základní kapitál podniku.

Jak již bylo naznačeno, splacení dluhopisů na konci doby splatnosti je pro podnik nákladnou záležitostí, proto by si každý podnik měl vytvořit fond pro účely pravidelného přispívání. Fond může sloužit taktéž jako zdroj financování k průběžným odkupům dluhopisů, aby na konci životnosti nebyl podnik zatížen vysokým odtokem peněžních

prostředků. S tím souvisí také výnosnost dluhopisů, které jsou oproti akciím považovány za méně výnosnější. Zvláště menším podnikům se nemusí úplně zdařile nabídnuté emitované dluhopisy prodat. Samozřejmě podnik může posílit prodej emitovaných dluhopisů zvýšením výnosu, ovšem to přináší další zatížení do budoucna a tím značný zásah do toku peněz. (Režňáková, 2012, s. 102)

8 Zaúčtování úvěru a dluhopisu

Tato kapitola se orientuje na účtování úvěrů a dluhopisů různých typů. Zejména jsou rozděleny podle časového hlediska. Kromě toho je jsou zde vyobrazeny účtování různých druhů úvěrů i dluhopisů.

8.1 Zaúčtování úvěru

Z hlediska účetnictví se dělí účtování bankovních úvěrů na krátkodobé a dlouhodobé. Krátkodobé bankovní úvěry jsou do jednoho roku splatnosti. Pro krátkodobé bankovní úvěry se používá účtová skupina 23 – krátkodobé úvěry, kde se nachází také účet 231 se stejným názvem. Dlouhodobé úvěry se tedy definují jako úvěry se splatností nad jeden rok. Dlouhodobé úvěry se účtují dle účtové skupiny 46 – dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím, konkrétně se jedná o účet 461 – Závazky k úvěrovým institucím. V této kapitole se budou objevovat zkratky jako jsou VBÚ, VÚÚ, MD a D. VBÚ se definuje jako výpis z bankovního účtu. Naopak VÚÚ je výpis z úvěrového účtu. Obecně je účtování rozděleno a dvě strany, kreditní a debetní. Také je možné nazvat strany k použití nástrojů pro zaznamenání změn aktiv a pasiv. MD představuje stranu má dáti neboli dlužnická strana, která se nachází vlevo. D je strana dal a představuje pravou stranu v účetnictví.

8.1.1 Krátkodobý bankovní úvěr

Nejprve se zaúčtuje krátkodobý úvěr poskytnutý od banky. Jelikož jde o krátkodobý úvěr bude se jednat o úvěr se splatností do jednoho kalendářního roku. Další v pořadí je poskytnutí krátkodobého úvěru, jinými slovy převod peněz od banky na běžný účet podniku. V tomto případě se bude jednat o účty 221 – peněžní prostředky na účtech, 261 – peníze na cestě a 231 – krátkodobé úvěry. Účet 261 se užívá v případech časového nesouladu. Například se jedná o případ, když se převádí peníze z běžného na úvěrový

účet. Je zde také možnost rovnou úvěrem od banky financovat podnikový dluh. Tudíž banka nebude posílat peníze na běžný účet podniku, ale zaplatí za podnik rovnou dodavateli či za smlouvu, za kterou podnik má závazek. Účty v tomto případě jsou 321 – závazky z obchodních vztahů, který se využívá nejčastěji dalšími účty jsou 379 – jiné závazky nebo 479 – jiné dlouhodobé závazky. Na straně dal se pak jedná opět o účet 231 – krátkodobé úvěry. Nutnou součástí každého úvěru jsou úroky, které si banka stanovuje zejména na ekonomické situaci, bonitě klienta a také konkurenci. Úroky se splácejí po celou dobu živosti úvěru. Účtují se stejným způsobem jako na začátku, když se platily úroky při poskytnutí úvěru. Tedy účty 562 - úroky, 221 – peněžní prostředky na účtech a 231 – krátkodobé úvěry. Po splácení úroků následuje poslední krok a tím je splacení půjčené částky bance. Tento systém se zaúčtuje podobným způsobem jako když převáděla banka peněžní prostředky na podnikatelský účet. S tím rozdílem, že se prohodí strany má dáti a dal. Tudíž se použijí účty 221 – peněžní prostředky na účtech, 261 – peníze na cestě a 231 – krátkodobé úvěry. (Svobodová, 2014, s. 57)

Tabulka 5 Účtování krátkodobého bankovního úvěru

	Poznámka	MD	D
1)	Poskytnutí úvěru – VBÚ	221	261
1)	Poskytnutí úvěru – VÚÚ	261	231
2)	Poskytnutí úvěru pro přímé financování podnikového dluhu bankou (faktura dodavatele)	321, 379, 479	231
3)	Zaplacený úrok – VBÚ	562	221
3)	Navýšení dlužné částky bankou o úrok na úvěrovém účtu – VÚÚ	562	231
4)	Splátka úvěru – VBÚ	261	221
4)	Splátka úvěru – VÚÚ	231	261

Zdroj: vlastní zpracování

Eskontní úvěr

Účtování eskontního úvěru je dosti odlišné od účtování krátkodobého bankovního úvěru. Podrobnější popis eskontního úvěru je popsán v kapitole 8.1.1 Eskontní úvěr. Kde se uvádí, že eskontní úvěr je založen na eskontu směnky před termínem splatnosti. Tudíž to bude také prvním krokem účtování o eskontním úvěru. Pro zmíněný případ se použijí účty 312 – směnky k inkasu a 313 – pohledávky za eskontované cenné papíry. Následně banka přijme směnku poníženou o diskontní úrok, který si stanoví. Účty pro zaúčtování jsou 221 – peněžní prostředky na účtech, 232 – eskontní úvěry

a 562 – úroky. Následují dvě odlišné varianty jedna z nich je, že banka v období splatnosti směnky informuje, že dlužník zaplatil směnku. Kde by se účtovalo na má dáti s účtem eskontních úvěrů a na druhé straně s účtem pohledávek za eskontované cenné papíry. Druhou variantou je, že směnečný dlužník nezaplatil směnku, a proto se směnka vrací zpět. Zde půjde o stejné zaúčtování jako u podstoupení směnky obchodní bance k eskontu. S tím rozdílem, že se účty prohodí. Poslední krokem u eskontním úvěru splátka. Splátka je z vlastních zdrojů, lépe řečeno peníze na zaplacení půjdou z běžného účtu, tedy účet 221 – peněžní prostředky na účtech. Tímto se uzavírá eskontní úvěr a bere se za uzavřený, proto také účet 232 – eskontní úvěry.

Tabulka 6 Účtování eskontní úvěru

	Poznámka	MD	D
1)	Podstoupení směnky bance k eskontu	313	312
2)	Přijetí eskontního úvěru snížený o diskontní sazbu	562, 221	232
3)	Dlužník směnku zaplatil bance před dobou splatnosti	232	313
4)	Banka vrací nezaplacenou směnku zpět	312	313
5)	Splátka eskontního úvěru z vlastních zdrojů	232	221

Zdroj: vlastní zpracování

8.1.2 Dlouhodobý bankovní úvěr

Tabulka 7 Účtování dlouhodobého bankovního úvěru

	Poznámka	MD	D
1)	Poskytnutí dlouhodobého úvěru – VBÚ	221	261
1)	Poskytnutí dlouhodobého úvěru – VÚÚ	261	461
2)	Financování podnikového dluhu přímo bankou (faktura dodavatele)	321, 379, 479	231
3)	Zaplacený úrok – VBÚ	562	221
3)	Navýšení dlužné částky bankou o úrok na úvěrovém účtu – VÚÚ	562	231
4)	Splátka úvěru – VBÚ	261	221
4)	Splátka úvěru – VÚÚ	231	261
5)	Prodloužení doby splatnosti nad 1 rok	231	461

Zdroj: vlastní zpracování

Dlouhodobý bankovní úvěr, jak již bylo zmíněno je úvěr nad jeden rok splatnosti. V podstatě se účtuje stejným způsobem jako při krátkodobém úvěru, jen s tím rozdílem, že se musím zaúčtovat operace nad jeden rok splatnosti. Z počátku se převedou peníze od banky na běžný účet podniku, účty 221 – peněžní prostředky na účtech, 261 – peníze na cestě a 231 – krátkodobé úvěry. Znovu je zde možnost financovat okamžitě nějaký dluh podniku přímo bankou, účty 321 – závazky z obchodních vztahů nebo 379 – jiné

závazky nebo 479 – jiné dlouhodobé závazky. Protiúčet je znovu 231 – krátkodobé úvěry. Příští účtovací operací jsou úroky a předposlední je splátka úvěru bance. Poslední operací a tím pádem odlišnou od krátkodobého účtování úvěru je prodloužení doby splatnosti nad jeden rok. Zde se použijí účty 231 – krátkodobé úvěry a 461 – závazky k úvěrovým institucím. Po prodloužení nachází opět prostor pro úroky a splátky až do doby, dokud se nesplatí celý úvěr.

8.2 *Zaúčtování emise dluhopisů*

Emise dluhopisů se dělí dle účetního hlediska na dvě podkategorie, podobně jako u úvěrů. Dělení je na krátkodobé dluhopisy a dlouhodobé dluhopisy. U krátkodobých dluhopisů se převážně jedná o účtovou skupinu 24 – krátkodobé finanční výpomoci, specificky pak o účet 241 – vydané krátkodobé dluhopisy. Dlouhodobé dluhopisy mají také svou účtovou skupinu, pod kterou výhradně spadají. Jedná se o skupinu 47 – dlouhodobé závazky, konkrétně jde o účet 473 – vydané dluhopisy.

8.2.1 Krátkodobé emitované dluhopisy

Účtování o krátkodobých emitovaných dluhopisech se dá také nazvat jako závazek podniku vůči třetí straně, která podniku poskytuje dočasnou finanční výpomoc. Nejprve se jedná o emisi krátkodobých bankovních dluhopisů vydané podnikem, podnik užije účty 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů a 241 – vydané krátkodobé dluhopisy. Po emisi následuje prodej emitovaných dluhopisů, kde je samozřejmě účelem prodat co nejvíce emitovaných dluhopisů, aby podnik mohl co nejvíce peněžních prostředků využít najednou. Teď se účtuje s prodejem všech emitovaných dluhopisů. Jinými slovy prodej celé emise dluhopisů se zaúčtuje na stranu MD pomocí účtu 221 – peněžní prostředky na účtech a na straně D účtu 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů. V případě, že by se neprodali všechny emitované dluhopisy, dojde k přeúčtování neprodaných emitovaných dluhopisů účet 255 – vlastní dluhopisy. Jsou dvě možnosti, buď se emitent rozhodne neprodané dluhopisy stáhnout z oběhu a zlikvidovat nebo emitované neprodané dluhopisy si zakoupí sám. Při stažení a následné likvidaci neprodaných emitovaných dluhopisů se účtuje prostřednictvím účtu 255 – vlastní dluhopisy na straně MD a souvztažně na straně D účet 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů. Po stažení následuje likvidace, která se vyobrazuje na účtech 241 – vydané krátkodobé dluhopisy a 255 – vlastní dluhopisy. Druhá možnost je tedy, že emitent se zaváže k zakoupení

zbytku emitovaných dluhopisů osobně. Dotyčná operace se zaúčtuje na straně MD účtem 255 – vlastní dluhopisy a zároveň na straně D účet 221 – peněžní prostředky na účtech nebo účet 379 – jiné závazky. Po uplynutí předem stanovené doby, tudíž v den splatnosti se předloží emitovaný dluhopis zpět podniku, kterému vzniká závazek vůči třetí straně. Jde o částku, která se skládá z jmenovité hodnoty dluhopisu a úroků s ním spojených. Jmenovitá hodnota se zaúčtuje na stranu MD účtem 241 – vydané krátkodobé dluhopisy a zároveň na stranu D účtem 379 – jiné závazky. Podobně to bude i u úroků, které se ale řadí mezi náklady, a proto se jedná o účet 562 – úroky. Následuje předložení dluhopisu emitentovi, v rámci účetnictví se bude jednat o účet 241 – vydané krátkodobé dluhopisy na straně MD a souvztažně na stranu D účet 379 – jiné závazky. Posledním krokem je splacení dlužné částky třetí straně, která podniku půjčila peněžní prostředky. Úhrada dlužné částky se účtuje prostřednictvím účtů 379 – jiné závazky a 221 – peněžní prostředky na účtech. (Svobodová, 2014, s. 58)

Tabulka 8 Emise krátkodobých emitovaných dluhopisů

	Poznámka	MD	D
1)	Emise krátkodobých dluhopisů	375	241
2)	Prodej emitovaných dluhopisů	221	375
3)	Stažení krátkodobých dluhopisů	241	255
3)	Vyřazení neprodaných dluhopisů	255	375
Nebo			
3)	Odkup vlastních dluhopisů	255	221, 379
4)	Jmenovitá hodnota	241	379
5)	Úroky	562	379
6)	Předložení dluhopisu k splacení	241	379
7)	Úhrada dlužné částky	379	221

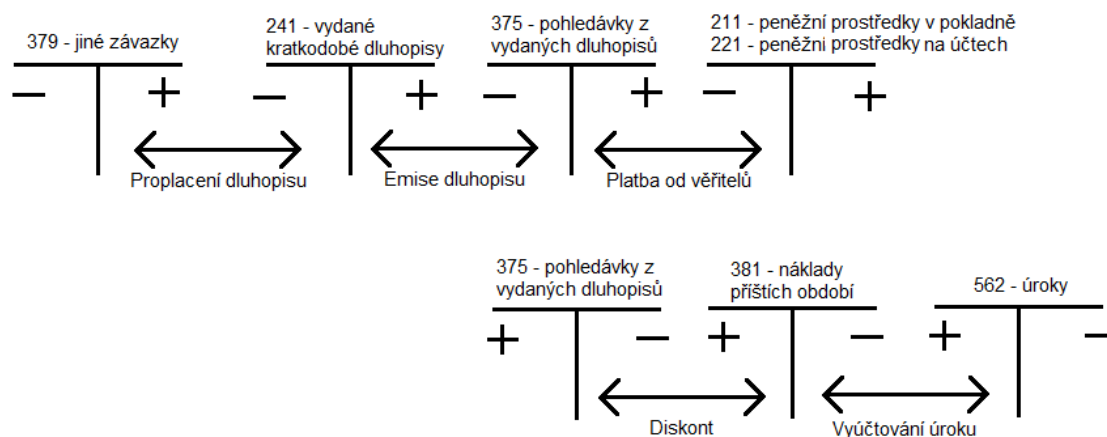
Zdroj: vlastní zpracování

Krátkodobé emitované dluhopisy s nulovým kuponem

Emise krátkodobých diskontovaných dluhopisů je obdobná jako při klasickém účtování krátkodobých emitovaných dluhopisů. Emise dluhopisů se zaúčtuje prostřednictvím vnitřního účetního dokladu v částce ve výši nominální hodnoty dluhopisu na stranu MD účtem 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů, naproti tomu na straně D účet 241- vydané krátkodobé dluhopisy. Následuje platba od investorů či věřitelů emitentovi za prodané dluhopisy s nulovým kuponem. Operace se zapíše na straně MD účtem 211 – peněžní prostředky na účtech souvztažně na stranu D účtem 375 – pohledávky

z vydaných dluhopisů. Je zde možnost platby v hotovosti, tudíž by se použil na straně MD účet 221 – peněžní prostředky v pokladně. Nyní je na řadě diskont dluhopisu. Obecně platí, že u kupónových dluhových cenných papírů, které jsou drženy do splatnosti se počítá s rozdílem mezi pořizovací cenou bez kupónu, zde pouze pořizovací cena, protože kupón je nulový a jmenovitou hodnotou z hlediska věcného, tak i časového, proto se zde účtuje jako zvýšení účtu časového rozlišení na straně MD účtem 381 – náklady příštích období. Protistrana, tedy na straně D se sníží pohledávky s použitím účtu 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů. Dle předešlého diskontu se musí zaúčtovat časová souvislost úroku. To se projeví nárůstem nákladů na straně MD účtu 562 – úroky a zároveň jako pokles časového rozlišení nákladů na straně D účtu 381- náklady příštích období. Věřitel v době splatnosti předloží dluhopis emitentovi, emitent podle zápisu na stanu MD účtu 241 – vydané krátkodobé dluhopisy poníží dluh z titulu dluhopisů a souvztažně dojde k nárůstu jiného dluhu na stranu D účtu 379 – jiné závazky. Emitent předložený dluhopis následně musí uhradit postupem na straně MD účtu 379 – jiné závazky. Na straně D se bude jednat o účet 221 – peněžní prostředky na účtech nebo v případě hotovosti účet 211 – peněžní prostředky v pokladně.

Obrázek 2 Schéma účtování emise krátkodobého diskontovaného dluhopisu

Zdroj: (LÍBAL, 2018, s. 250)

Příklad emise krátkodobého diskontovaného dluhopisu:

Dne 1.5. roku 2021 emitovala právnická osoba dluhopis za pořizovací cenu 190 000 Kč, se jmenovitou hodnotou 200 000 Kč. Dluhopis je splatný do 1.11.2021. Úrok je splatný při splatnosti dluhopisu.

Tabulka 9 Účtování emise krátkodobého diskontaného dluhopisu

	Poznámka	Kč	MD	D
1)	Emise dluhopisů	200 000	375	241
2)	Prodej dluhopisů			
	Prodejní cena snižená o úrok	190 000	211	375
	Částka úroku (diskont)	10 000	381	375
3)	Vyúčtování úroku	10 000	562	381
4)	Předložení dluhopisu k proplacení	200 000	241	379
5)	Splátka dluhopisu	200 000	379	221

Zdroj: vlastní zpracování

8.2.2 Dlouhodobé emitované dluhopisy

Běžné dlouhodobé emitované dluhopisy se účtují, jak již bylo zmíněno výhradně účtovací skupinou 47 – dlouhodobé závazky, specifický účet pro zaúčtování je 473- vydané dluhopisy. Nejprve se účtuje emise dluhopisů. Emise se účtuje na straně dlužnické účtem 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů a zároveň na straně D účtem 473 – vydané dluhopisy. Platba za emitované dluhopisy se zaúčtuje účty 221 – peněžní prostředky na účtech a 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů. Při prodeji dlouhodobých emitovaných dluhopisů za nominální cenu se úrok účtuje do nákladů příštích období, tedy na účet 381 na stranu D a s tím souvisí strana MD, kde se nalézá účet 562 – úroky. Předložení dluhopisu emitentovi je další krok účtování, kde se pomocí na straně MD užije účet 473 – vydané dluhopisy souvztažně s účtem 379 – jiné závazky na straně D. Poslední z účtování o dvoudobých emitovaných dluhopisech je na straně MD účet 379 – jiné závazky a zároveň na straně D účet 221 – peněžní prostředky na účtech.

Dlouhodobé emitované dluhopisy s nulovým kuponem

Emise dlouhodobých emitovaných dluhopisů s diskontem se zaúčtuje nejprve emise dluhopisů. Pro emisi dluhopisů na straně MD se užije účet 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů a zároveň na straně D účet 473 – vydané dluhopisy. Následuje prodej emitovaných dluhopisů ponížený o diskontem, tato operace se zaúčtuje pomocí účtu 221 – peněžní prostředky na účtech na straně MD a souvztažně na straně D účet 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů. Samotný diskont neboli část úroku se účtuje na stranu MD účtem 381 – náklady příštích období a na straně D účtem 375 – pohledávky

z vydaných dluhopisů. Nadcházející jsou úroky na vyrovnání časové souvislosti. Prostřednictvím účtu 562 – úroky na straně MD a účtu 381 – náklady příštích období na straně D. V době splatnosti předloží věřitel emitovaný dluhopis emitentovi k proplacení, zmíněná operace se zaúčtuje pomocí účtu 473 – vydané dluhopisy a 379 – jiné závazky. Poté už zbývá splatit dlužnou částku věřiteli. Splacení dluhopisu je vyobrazeno na straně MD účtem 379 – jiné závazky a k splacení na straně D je použit účet 221 – peněžní prostředky na účtech.

Příklad emise dlouhodobých emitovaných dluhopisů s diskontem:

Společnost emitovala dlouhodobé dluhopisy s diskontem ke dni 1.1.2021 ve jmenovité hodnotě 400 000 Kč s diskontem v hodnotě 60 000 Kč. Splatnost dluhopisu je na tři roky.

Tabulka 10 Dlouhodobé emitované dluhopisy s diskontem

Rok	Poznámka	Kč	MD	D
2021				
	Emise dluhopisů	400 000	375	473
	Platba za prodané dluhopisy:			
	Prodejní cena snižená o diskont	340 000	221	375
	Diskont	60 000	381	375
	Vyúčtování úroku	20 000	562	381
2022				
	Vyúčtování úroku	20 000	562	381
2023				
	Vyúčtování úroku	20 000	562	381
	Předložení dluhopisu emitentovi k proplacení	400 000	473	379
	Splacení dluhopisu	400 000	379	221

Zdroj: vlastní zpracování

Dlouhodobé emitované dluhopisy s kuponem

Emise dlouhodobých dluhopisů s kuponem se zaúčtuje zápisem na stranu MD účtu 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů. Souvztažným zápisem se zapíše na stranu D účet 473 – vydané dluhopisy. Dalším účtováním jsou platby od věřitelů v částce jmenovité hodnoty takéž jistiny za prodané dluhopisy. Účtuje se prostřednictvím zápisu na straně D účtu 375 a zároveň na straně MD účtu 221 – peněžní prostředky na účtech. V situaci prodeje v hotovosti se účtuje pomocí pokladního dokladu na straně MD na účet 211 – peněžní prostředky v pokladně. Alikvótní úrokový výnos se použije v případě prodeje emitovaných dluhopisů, které se stále mohou nakoupit investory během upisovací doby. Naběhlý alikvótní úrok se vypočítává z úroků a časového prodlení. S kuponem

nerozlučně souvisí hodnota kuponu, lépe řečeno v tomto případě naběhlý alikvótní úrok, který se účtuje na stanu D účtem 562 – úroky. Neprodané dluhopisy se se emitent rozhodl stáhnout se účtují zápisem na stranu D účtem 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů a souvztažně na straně MD účet 473 – vydané dluhopisy. Po dobu životnosti dluhopisu, která je stanovena při emisi dluhopisů se každým rokem musí uhradit úrok dle předloženého kuponu a úrok z dluhopisu až do doby splatnosti, pro zaúčtování se použijí účty 379 – jiné závazky, 221 – peněžní prostředky na účtech a 562 - úroky. Po dobu životnosti dluhopisu se platí úroky až do splatnosti, kdy se dluhopis předloží emitentovi k proplacení. Účet na straně MD 473 – vydané dluhopisy, na druhé straně D účet 379 – jiné závazky. Poslední účtování při dlouhodobém dluhopisu s kuponem je splátka, taktéž úhrada jistiny, lépe řešeno jmenovité hodnoty dluhopisu, kde se účtuje s účty 379 – jiné závazky na straně MD a souvztažně na straně D účet 221 – peněžní prostředky na účtech.

Příklad dlouhodobého dluhopisu s kuponem:

Společnost emitovala dlouhodobé dluhopisy s kuponem ke dni 1. 1. 2021 ve jmenovité hodnotě 300 000 Kč. Proдали všechny emitované dluhopisy až 1.4.2021. Splatnost dluhopisu je určena na 5 let a úrok je stanoven ve výši 6 % p. a.

Tabulka 11 Účtování emise dlouhodobého dluhopisu s kuponem

Rok	Poznámka	Kč	MD	D
2021				
	Emise dluhopisů	300 000	375	473
	Platba za prodané dluhopisy			
	Jmenovitá hodnota (jistina)	300 000	221	375
	Úrok z dluhopisů	13 500	562	379
	Úhrada úroku předložených kuponů	13 500	379	221
2022-2025				
	Úrok z dluhopisů	18 000	562	379
	Úhrada úroku předložených kuponů	18 000	379	221
2026				
	Předložení dluhopisu v době splatnosti emitentovi	300 000	473	379
	Úhrada jmenovité hodnoty dluhopisu (jistina)	300 000	379	221
	Úrok z dluhopisů	4 500	562	379
	Úhrada úroku předložených kuponů	4 500	379	221
Možnost				
	Stažení neprodaných dluhopisů	300 000	473	375
	Odkup emitovaných vlastních dluhopisů	300 000	255	221

Zdroj: vlastní zpracování

Je zde možnost, že v době životnosti vlastních dluhopisu se emitent rozhodne odkoupit emitované dluhopisy před datem splatnosti. Tento případ se zaúčtuje zápisem na stranu MD účtem 255 – vlastní dluhopisy a zároveň účtem 221 – peněžní prostředky na účtech na straně D. Případně se může použít účet 211 – peněžní prostředky v pokladně na straně D.

Dlouhodobé emitované konvertibilní dluhopisy

Účtování konvertibilních dluhopisů začíná jako obvykle emisí dluhopisů účty 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů a 473 – vydané dluhopisy. Další operací je platba emitentovi za prodané dluhopisy, která se účtuje na straně MD účtem 221 – peněžní prostředky na účtech a zároveň na druhé straně, tedy na straně D účtem 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů. Eventuálně může banka být zprostředkovatelem při prodeji dluhopisů. Když by takovému případu došlo účtovaly se prostřednictvím na straně MD účtu 568 – ostatní a mimořádné finanční náklady, souvztažně na straně D účtu 379 – jiné závazky a následovala by úhrada poplatku, který by banka stanovila. V tomto případě se použijí účty 379 – jiné závazky na straně MD a na straně D účet 221 – peněžní prostředky na účtech. Další v pořadí je stažení a vyřazení dluhopisu. V případě, že se neprodají všechny emitované dluhopisy, tak se stáhnou a vyřadí z oběhu, tato operace se zaúčtuje nejprve stažením neprodaných emitovaných dluhopisů na stranu MD účtem 255 – vlastní dluhopisy a na levé straně při účtování se použije účet 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů. Následné účtování je tedy o vyřazení z oběhu, které se zaúčtuje na pravou stranu účtem 473 – vydané dluhopisy a na pravé straně se jedná o účet 255 – vlastní dluhopisy. Následuje zaúčtování úroku z dluhopisu, který se účtuje na straně MD účtem 562 – úroky a souvztažně s účtem 379 – jiné závazky na straně D. S tím souvisí neprodleně splacení úroku. Na splacení úroku z dluhopisu se na straně MD vyobrazí účet 379 – jiné závazky a na straně D účet 221 – peněžní prostředky na účtech. Splácení úroku se účtuje většinou ročním úrokem až do doby splatnosti dluhopisu. Doba splatnosti dluhopisu nadejde v předložení dluhopisu emitentovi. Dotyčná operace se zaúčtuje na účet 473 – vydané dluhopisy a účet 379 – jiné závazky. Po předložení dluhopisu od věřitele je emitent povinen splatit dlužnou částku. K splacení dlužné částky se užije účtu 379 – jiné závazky na straně má dáti a zároveň účtu 221 – peněžní prostředky na účtech na straně dal. U konvertibilního dluhopisu

se dluhopisy směňují za akcie. Kde je pevně stanoven konverzní poměr mezi cennými papíry. V případě že chce věřitel směnit konvertibilní dluhopis za jiné cenné papíry musí nejprve předložit dluhopis emitentovi, použijí se k tomu účty 473 – vydané dluhopisy a 379 – jiné závazky. Při výměně dluhopisů musí společnost navýšit svůj základní kapitál prostřednictvím emise dluhopisů. Zmíněná operace se zaúčtuje na straně MD účtem 353 – pohledávky za upsaný základní kapitál a na straně D je účet 419 – změny základního kapitálu. Ážio je důležitou součástí při účtování konvertibilních dluhopisů. Ážio představuje rozdíl mezi nominální hodnotou emitovaného cenného papíru a tržní cenou cenného papíru. Zaúčtuje se pomocí účtu 353 – pohledávky za upsaný základní kapitál na straně MD a na druhé straně je účet 412 – ážio. Téměř poslední operací u vyměnitelného dluhopisu je výměna dluhopisů za jiný cenný papír. Výměna se vyobrazuje na straně MD účtem 379 – jiné závazky a koreluje s tím účet 353 – pohledávky za upsaný základní kapitál na straně D. Poslední operací v rámci podniku při emisi konvertibilních dluhopisů je zápis do obchodního rejstříku o navýšení základního kapitálu. Navýšení základního kapitálu se zaúčtuje na stranu debetní účtem 419 – změny základního kapitálu ve prospěch účtu 411 – základní kapitál.

Příklad emise dlouhodobých konvertibilních dluhopisů:

Společnost rozhodla o emisi dluhopisů k datu 1.1.2021. Celková hodnota emitovaných dluhopisů je 5 000 000 Kč. Nominální hodnota jednoho dluhopisu je 2 000 Kč. Prodalo se pouze po třech měsících 75 % emitovaných dluhopisů, zbytek dluhopisů byl stažen a vyřazen. Splatnost dluhopisu je stanovena na 2 roky. Roční úroková sazba činí 6 %. Banka zprostředkovala prodej dluhopisů, za které si účtovala jednotnou sazbu je výši 100 000 Kč. Na konci doby splatnosti je možnost výměna za nově emitované akcie v nominální hodnotě 2 200 Kč v konverzním poměru 0,8 a emisním kurzu akcie 2 500 Kč. Dluhopisy nepodléhají srážkové dani, jelikož jde o investora, který je daňovým rezidentem České republiky.

Na konci doby živostnosti dluhopisu se investor rozhodl polovinu dluhopisů nechat proplatit a druhou směnit za akcie.

Tabulka 12 Emise dlouhodobých konvertibilních dluhopisů

	Poznámka	Kč	MD	D
2021				
	Emise dluhopisů	5 000 000	375	473
	Platba za prodané dluhopisy	3 750 000	221	375
	Vyúčtování poplatku za zprostředkování bankou	100 000	568	379
	Úhrada poplatku	100 000	379	221
	Stažení neprodaných dluhopisů	1 250 000	255	375
	Vyřazení neprodaných dluhopisů	1 250 000	473	255
	Zúčtování ročních úroků z dluhopisů	225 000	562	379
	Úhrada úroku	225 000	379	221
2022				
	Úroky z dluhopisů	225 000	562	379
	Úhrada úroků	225 000	379	221
	Předložení dluhopisu k proplacení a výměně	3 750 000	473	379
	Úhrada jistiny jedné poloviny dluhopisů	1 185 000	379	221
	Zvýšení ZK emisí akcií	903 750	353	419
	Ážio	281 250	353	412
	Výměna druhé poloviny dluhopisů za akcie	1 185 000	379	353
	Zápis zvýšení ZK do obchodního rejstříku	903 750	419	411

Zdroj: vlastní zpracování

9 Komparace úvěrového a dluhopisového financování dluhu

V této kapitole se bude porovnávat, který ze zdrojů financování, zda úvěrové financování dluhu či dluhopisové financování dluhu je výhodnější pro podnik z jednotlivých hledisek.

9.1 Věcné hledisko

Jak úvěr, tak i emise dluhopisů jsou daňově zvýhodněné. Tedy úroky z dluhopisů i úvěrů se řadí do daňově uznatelných nákladů společnosti. Z toho se následně vypočítává daň z příjmů. V České republice je upraven v zákoně č. 586/1992 Sb. o daních z příjmu.

Financování dluhu prostřednictvím bankovního úvěru je vcelku jednoduché, ovšem musí se bance dát dostatečná záruka, že podnik bude včas a svědomitě splácet své závazky vůči bance. U dlouhodobých úvěrů chce banka přehled minulých let hospodaření a následný plán, jak bude podnik umořovat svůj dluh. Dluhopisy oproti bankovnímu úvěru

nepotřebují žádné zaručení. Nejvýznamnějším kritériem u emise je bonita emitenta neboli v jakém ratingovém ohodnocení se pohybuje. Jestliže se společnost pohybuje na nižších příčkách v ratingovém ohodnocení bonity emitentů, musí podnik zvýšit kupon, který investoři získají za ochotu investovat. Tudiž poté závisí jen na tom, zda nějaký investor důvěřuje v danou společnost a je ochoten jí propůjčit jeho peněžní prostředky. Také investoři, kteří investují do dluhopisů, chtějí znát plán a cíle společnosti.

Velký vliv má ekonomický vývoj a bankovní sektor. V České republice výši úrokových sazeb, od kterých se odvíjí i úroky od bankovních úvěrů a následně také i kupony dluhopisů ovlivňuje Česká národní banka. Úrokové sazby reagují na aktuální situaci v bankovním sektoru. Vývoj úrokových sazeb ovlivňuje nejen dluhopisy. U vydaných dluhopisů v případě nárůstu úrokových sazeb se poptávka po dluhopisech snižuje konkrétně u dluhopisů s fixním kuponem a u dluhopisů s plovoucím kuponem má efekt zdražování.

Výhoda dluhopisů spočívá, že emitovat může každá právnická i fyzická osoba bez ohledu na velikost společnosti. Emitovat může každá společnost, které dostala povolení od České národní banky.

9.2 Finanční hledisko

Emise dluhopisů ve srovnání s dlouhodobým bankovním úvěrem je nákladnější, jelikož s emisí jsou spojeny emisní náklady, které jsou většinou fixního charakteru. Z tohoto důvodu je vhodná emise dluhopisů pro velké podniky, které mají objemnější hodnotu majetku. (Režňáková, 2012, s. 99)

Některé podniky nechtějí splácet pravidelné bankovní úroky, jelikož většinou použijí všechny dostupné peněžní prostředky k rozvoji podniku a z toho důvodu volí emisi dluhopisů. Zejména pak dluhopis s nulovým kuponem, kde je jeho jmenovitá hodnota snížena na počátku pro investory jako jejich výnos. Tudiž po dobu životnosti dluhopisu se podnik nemusí obávat žádných úroků.

9.3 Časové hledisko

Do časového hlediska se může řadit například rozdíl mezi rychlostí poskytnutí úvěru a emisí dluhopisů. Při rozhodování je dobré zvážit všechny možnosti, které můžou ale také které mohou i v budoucnu ovlivnit. Pro většinu firem je roční procentní sazba nákladů velmi důležitá, jelikož udává důležitou roli při rozhodování o bankovním úvěru.

Každá banka má jinak nastavené úrokové sazby, a tedy nějaký čas zabere jen najít nejvýhodnějšího bankovního úvěru pro daný podnik. Navíc poskytnutí úvěru může trvat až několik měsíců, a to za předpokladu že banka napoprvé schválí úvěr, který si chce podnik půjčit. U emise dluhopisů to lze rychleji. Zvláště v případě, že podnik již zná všechny náležitosti, které jsou potřeba pro přijetí emise dluhopisu na trh. Ovšem jsou zde i zaknihované dluhopisy, kde je potřeba k emisi připočít v podobě týdnů nějaký ten čas navíc. Je to způsobeno tím, že emisi dluhopisů musí schválit Česká národní banka.

9.4 Účetní hledisko

Každá účetní operace má svůj specifický účet ať už se jedná o krátkodobé, dlouhodobé úvěry nebo krátkodobé či dlouhodobé emitované dluhopisy.

Při použití úvěrů se uplatňuje účtová skupina 23 – krátkodobé úvěry a účtová skupina 46 – dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím konkrétně účet 461 – závazky k úvěrovým institucím, který se užívá pro dlouhodobé bankovní úvěry. Pro bankovní úvěr je specifický účet 261 – peníze na cestě, který je hlavní meziúčetem při převodu peněžních prostředků z banky, respektive z úvěrového účtu, na běžný či podnikatelský účet podniku. Také se účet 261 využívá při splácení úvěru. Bankovní úvěr může rovnou pokrýt podnikové závazky za smlouvu nebo vůči dodavatelům, kdy peněžní prostředky za úvěr banka rovnou pošle dotyčným subjektům na zaplacení podnikových závazků. Oproti tomu u emise dluhopisů se používají výhradně účty 241 – vydané krátkodobé dluhopisy a 473 – vydané dluhopisy, na které jsou navázány účty 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů a 221 – peněžní prostředky na účtech. Jak k emisi dluhopisů, tak k úvěru se váže účet 562 – úroky. Úroky z bankovní úvěru se platí podnikem většinou každý měsíc po dobu životnosti úvěru. Na druhou stranu při emisi dluhopisů podnik vyplácí kupony investorům za časové období individuálně podle podmínek emise. Jsou zde i výjimky jako je diskontovaný dluhopis, kde daný obnos výnosu investor získá snížením diskontu z jmenovité hodnoty. Diskont se účtuje prostřednictvím účtu 381 – náklady příštích období. Ke konci doby životnosti emise dluhopisů se dluhopis předloží emitentovi a dojde k následnému proplacení za pomoci účtů 473 – vydané dluhopisy, 375 – pohledávky z vydaných dluhopisů a většinou účet 221 – peněžní prostředky na účtech. I když se místo účtu 221 může použít účet 211 – peněžní prostředky v pokladně a vyplatit

tak investora v hotovosti. U úvěru se docílí konce, tím že společnost postupně splatí své úroky a jistinu bance.

Dá se říct, že účetní hledisko nemá podstatný vliv při výběru financování dluhu. Pravděpodobně, když se bude jednat o větší počet věřitelů, tj. víc držitelů dluhopisů, tak je potřeba vést evidenci toho, komu společnost dluží a kolik a komu už zaplatila. Při velkém počtu věřitelů tak může být těch účetních úkonů více. Na druhou stranu společnosti již dnes mají přístup k podpůrným aplikacím a softwarům na evidenci a správu dluhopisů, což jim výrazně zjednodušuje dohled nad všemi operacemi. Ovšem za určitý finanční obnos.

10 Shrnutí výsledků

Z jednotlivých zpracovaných pasáží práce vyplývají následující zjištění, která jsou níže shrnuta. Schopnost emitovat dluhopisy podnikem narůstá se zvýšením jeho finanční výkonnosti, která se promítá v ratingu společnosti, dále s růstem velikosti podniku, s tím souvisí věk společnosti, čím déle je podnik na finančním trhu, tím více je pevně zakotvený a pravděpodobně i konkurenceschopný. Dalším důležitým faktorem pro schopnost emitování dluhopisů je nezávislé vlastnictví.

Vliv na podnik při rozhodování má řízení v rámci podniku, lépe řečeno management podniku. Také bankovní sektor, zejména úrokové sazby, které jsou stabilní nebo se snižují, mají pozitivní vliv pro podnikovou schopnost emitovat. Své působení zde má i kapitálový trh, na kterém je vyžadována dostatečná likvidita a konkurenceschopnost. Významný je obor podnikání a expanzivní ekonomika bez okolních negativních vlivů. Naopak v situaci, kdy se zmíněné faktory obrátí, bude se schopnost emitovat dluhopisy snižovat.

Co se týče odpovědí na otázky položené v úvodu práce, ty jsou následující:

- Otázka 1: Když se podnik rozhodne využít úvěrového financování, jaký úvěr pro něj bude nejvýhodnější z hlediska času, věcné podstaty a z finančního hlediska?

Společnosti využívají řadu úvěrů, každá společnost si zřizuje úvěr či úvěry podle aktuální situace. Obecně jsou méně nákladnější úvěry, které jsou požity účelně. Bezúčelové úvěry mají obvykle vyšší úrokové sazby než ty účelové. Některé společnosti využívají například kontokorentní úvěr, který má výhodu v bezúčelnosti a je vázán k běžnému účtu podniku. Kontokorentní úvěr je pro společnost významný zejména jako krátkodobá finanční rezerva. Podobný charakter mají provozní úvěry, které se využívají na pokrytí provozních potřeb podniku. Tudiž se jedná také o krátkodobou finanční výpomoc, výhradně se používají na splacení pohledávek, závazků nebo na nákup materiálu aj. V případě specifické investice nebo například nákupu nemovitosti by byl vhodnější hypoteční úvěr, který se přesně specializuje na nemovitosti.

- Otázka 2: V případě zohlednění stejných hledisek, kdy a jak využít emisi dluhopisů, jaký druh dluhopisu je nejvhodnější?

Zejména závisí na ekonomické situaci. V období zvláště nízkých, ale i v období rostoucích úrokových sazeb je vhodné využít dluhopis s pevnou úrokovou sazbou, který přináší neměnné výnosy a datum vyplácení. Naopak dluhopis s plovoucím kuponem reaguje na aktuální úrokové sazby, a proto se výše výnosu také přizpůsobuje. Dluhopis s nulovým kuponem neboli diskontem je vhodné použít u podniků, které nechtějí po dobu životnosti dluhopisu splácet žádné úroky investorům, tedy například k financování investic, kde se po daný čas nebude vytvářet potřebný tok peněz, který je nutný na výplatu výnosů investorům.

- Otázka 3: Jaké z uvedených financování použít, jedná-li se o malý/střední/velký podnik?

Malé a střední podniky volí především financování pomocí bankovních úvěrů, protože emise dluhopisů s sebou přináší vysoké emisní náklady. Podle Ježka (2004) se emise dluhopisů vyplatí pouze velkým podnikům, které mají hodnotu majetku 1-2 mld. Kč.

- Otázka 4: Je rozdíl mezi účtováním dluhopisu s kuponem a nulovým kuponem?

Účtování dluhopisu s nulovým kuponem se také nazývá diskontovaný dluhopis, který se účtuje zprvu stejně jako s kuponem, tedy zaúčtuje se emise dluhopisů, kde následuje platba za prodané dluhopisy, kde se ale u dluhopisu s nulovým kuponem odečte od jmenovité hodnoty dluhopisu diskont. Diskont dluhopisu vyjadřuje snížení prodejní ceny při nákupu dluhopisu. V případě krátkodobého dluhopisu se započítají u dluhopisu s kuponem ještě úroky a poté se obě varianty na konci doby životnosti předloží emitentovi, který následně splatí dlužnou částku, lépe řečeno nominální hodnotu dluhopisu. U dlouhodobého dluhopisu je to podobně. V průběhu dluhopisu s kuponem se splácejí každým rokem úrok z dluhopisu a úroky z předložených dluhopisů investorovi. U dluhopisu s kuponem jsou úroky spojené s dluhopisem jediným nákladem z dluhopisu. Naopak u nulového kuponu se po dobu životnosti neplatí žádné úroky investorovi, jeho výnos je vyjádřen v diskontu. Na konci životnosti dlouhodobého dluhopisu se postupuje stejným způsobem, jak již bylo zmíněno.

Věcná podstata je zaměřena zejména na rozdíl mezi ručením u poskytnutého úvěru a ratingem společnosti u emise dluhopisů. K poskytnutí bankovního úvěru je potřeba

ručení, pokud se nejedná o nezajištěný úvěr. U emise dluhopisů záleží na ratingu společnosti, od toho se odvíjí riziko pro investory a pomocí ratingového stupně se také určuje bonita společnosti neboli, jak je schopna splácet své závazky. Prostřednictvím ratingu jsou ovlivněny také úrokové sazby, které emitent nabízí investorům. Samozřejmě na úvěr i dluhopis mají vliv tržní vlivy. Zvláště úrokové sazby, které určuje Česká národní banka, podle které se řídí celý bankovní sektor.

Časové hledisko se vyplatí spíše u emise dluhopisů, z důvodu časové náročnosti, které se vztahují k bankovními úvěru. Emise dluhopisů je rychlejší, za předpokladu, že emitent má připravené všechny potřebné podklady k přijetí emise dluhopisů na trh.

Emise dluhopisu je z finančního hlediska dosti nákladná záležitost, která je pro začínající společnosti nevýhodná, způsobují to vysoké emisní náklady. Na druhou stranu některé společnosti volí emisi dluhopisu a akceptují vyšší emisní náklady, ale nechtějí pravidelně splátky úvěru. Z tohoto důvodu nejčastěji využívají dluhopis s nulovým kuponem.

Součástí bakalářské práce jsou účetní projevy. Lze prohlásit, že pouze nepatrně ovlivňují míru rozhodování, zda využít úvěrového či dluhopisového financování. Z komparace účetního hlediska se zaměřují specifické účty, které jsou jasně definovány v účtové osnově. Účetní operace provedené mají informační charakter.

V následující tabulce (13) jsou vyobrazeny objemy emise dluhopisů a úvěrů u nefinančních podniků. Jedná se o vývoj korporátních dluhopisů a úvěrů na trhu.

Jak je viditelné z tabulky, dle databáze České národní banky se téměř krátkodobé dluhopisy v rámci v sektoru nefinančních podniků neemitují, dokonce minulý rok tedy v roce 2021 se neemitovaly žádné takové. Z toho lze vyvodit, že krátkodobá emise dluhopisů není pro podnik výhodná. Střednědobé úvěry obsahují srovnatelnou položku jako krátkodobé úvěry. Dlouhodobé dluhopisy jsou již obsáhlejší. Představují téměř celou výši celkových dluhopisů. Dlouhodobé dluhopisy se v porovnání s dlouhodobými úvěry postupem času snižují. Oproti tomu dlouhodobé úvěry mají lineární posloupnost, jakož i součet všech úvěrů dohromady. V celkovém hodnocení financování v sektoru nefinančních podniků pomocí emise dluhopisů obsahuje 21 %, což je poměrně malé množství.

Tabulka 13 Objem úvěrů a emise dluhopisů v sektoru nefinančních podniků

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Krátkodobé úvěry	258687	255005	252977	231533	235556	252775	249572	245950	230928	262640
Střednědobé úvěry	152380	164125	156428	175054	190596	198616	224972	237904	246732	261353
Dlouhodobé úvěry	424305	448011	465255	514312	549462	570578	605722	636049	645374	664325
Úvěry celkem	835373	867142	874660	920899	975613	1021969	1080266	1119904	1123034	1188318
Krátkodobé dluhopisy	0	274	0	0	15	0	0	0	375	0
Dlouhodobé dluhopisy	278916	310465	340369	340758	348357	335576	365285	369615	348788	317686
Dluhopisy celkem	278916	310739	340369	340758	348373	335576	365285	369615	349163	317686
Úvěry a dluhopisy celkem	1114289	1177881	1215029	1261657	1323986	1357545	1445551	1489518	1472197	1506004

Zdroj: Vlastní zpracování podle dat ČNB, databáze časových řad ARAD, 2022

11 Závěr

Tato bakalářská práce byla zaměřena na úvěrové nebo dluhopisové financování dluhu a s tím spojené účetní operace v rámci podniku v České republice. Financování je obecný pojem, s kterým se pojí každá společnost. Společnost se rozhoduje, zda použije vlastní nebo cizí zdroje financování.

Jeden z hlavních cílů práce bylo docílení porovnání úvěrového a dluhopisového financování dluhu a s tím spojené výhody a nevýhody. Z podstaty práce a získaných poznatků lze prohlásit, že financování prostřednictvím úvěrů je vhodné pro začínající, tak malé i střední podniky. Nevylučuje se pro zmíněné ani financování prostřednictvím emise dluhopisů, ale převážně se užívá v pozdějších fázích životního cyklu podniku a ve větších společnostech. Z časového hlediska se vyplatí spíše dluhopis, protože není tak časově náročný jako zřízení úvěru u banky, ale naopak z finančního hlediska financování dluhu prostřednictvím emise dluhopisů se vyplatí podnikům, které jsou již stabilní a řadu let na trhu. Navíc emise dluhopisů s sebou přináší vysoké emisní náklady, které jsou pro malé a střední společnosti příliš nákladné. Obě metody spadají do daňově uznatelných nákladů společnosti, ze kterých se vypočítává daň z příjmů. Proto z finančního hlediska je výhodnější pro podnik úvěrové financování.

Z účetního hlediska se metody účtování liší, jelikož pod každý účet spadají pouze určité položky. Účtování obsažené v práci je dostatečně informativní a udává jasný a zřetelný obraz, jak se má při účtování emise dluhopisů nebo bankovního úvěru postupovat.

Obecně se krátkodobé dluhopisy v podniku nevyužívají, místo toho společnost volí krátkodobé úvěry. Nejčastěji využívaným krátkodobým úvěrem je podnikatelský úvěr. Mezi jeden z hlavních faktorů pro rozhodování společnosti, když uvažují o dlouhodobém financování je výše peněžních prostředků. V posledních letech dávaly společnosti přednost úvěrům od bank, a to v poměru 2/3 oproti emisí vlastních dluhopisů. Dlouhodobé úvěry nezdídká neposkytují dostatečný prostor pro čerpání větších objemů finančních prostředků. Proto společnosti emitují vlastní dluhopisy.

Některé společnosti sazí na konzervativní způsob financování a využívají jenom vlastní zdroje. V případě využívání vlastních zdrojů nemusí využít úplného potenciálu své společnosti. Odvážnější společnosti, které využijí správně cizích zdrojů financování, mohou expandovat až exponenciálním tempem.

Je možné, že nepříznivý vliv v posledních letech tedy po roce 2019 na emisi dluhopisů může mít virus Covid – 19. Z důvodu pandemie se společnosti musely adaptovat zejména na e-shopy a základní potřeby. Vystává tedy otázka k dalšímu šetření, zda pandemie s ní spojené mimořádné opatření měly vliv na pokles emise korporátních dluhopisů po roce 2019?

Na otázku, zda je výhodnější financování prostřednictvím úvěru nebo emisí dluhopisu, nelze jednoznačně odpovědět. Závisí na tom mnoho faktorů jako je velikost společnosti, doba splatnosti, vlastnictví, řízení společnosti, kapitálový trh, bankovní sektor, obor podnikání, ekonomické podmínky v dané zemi a okolní negativní vliv

12 Seznam použité literatury

- [1] REJNUŠ, Oldřich, 2014. *Finanční trhy*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, Partners. ISBN 978-80-247-3671-6.
- [2] KUBĚNKA, Michal, 2012. *Financování podniku: distanční opora*. Pardubice: Univerzita Pardubice, ISBN 978-80-7395-481-9.
- [3] MELUZÍN, Tomáš a Marek ZINECKER, 2009. *IPO: prvotní veřejná nabídka akcií jako zdroj financování rozvoje podniku*. Brno: Computer Press, ISBN 978-80-251-2620-2.
- [4] SVOBODOVÁ, Libuše. 2014. *Účetnictví podniku*. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-410-6.
- [5] MAČÍ, J., 2015. *Vývoj financování podniků v souvislosti s krizí: úvěr nebo dluhopis*. In: *Sborník recenzovaných příspěvků z mezinárodní konference Hradecké ekonomické dny 2015, díl II*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, Univerzita Hradec Králové, 2015.s. 175–181. ISBN 978-80-7435-547-9
- [6] BREALEY, Richard A., Stewart C. MYERS a Franklin ALLEN, 2014. *Teorie a praxe firemních financí*. 2., aktualiz. vyd. Přeložil Vladimír GOLIK, přeložil Zdeněk MUŽÍK, přeložil Liběna STIEBITZOVÁ. Brno: BizBooks, ISBN 978-80-265-0028-5.
- [7] REŽŇÁKOVÁ, Mária, 2012. *Efektivní financování rozvoje podnikání*. Praha: Grada, Finance (Grada). ISBN 978-80-247-1835-4.
- [8] VLACHÝ, Jan, 2018. *Corporate finance*. Praha: Leges, Student (Leges). ISBN 978-80-7502-291-2.
- [9] 190/2004 Sb. o dluhopisech, 2020. Aspi.cz [online]. 1.4.2004, 9.7.2020 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/57771/1/2>
- [10] Ratingové agentury: Vývoj ratingu ČR, 2021. [Www.cnb.cz/](http://www.cnb.cz/) [online]. [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni-vztahy/srovnacitabulka/
- [11] ARAD, 2021. [Www.cnb.cz/](http://www.cnb.cz/) [online]. [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/docs/ARADY/HTML/index.htm>
- [12] STROUHAL, Jiří, 2014. *Účetnictví velká kniha příkladů*. Brno: BizBooks. ISBN 978-80-265-0154-1.

- [13] LÍBAL, Tomáš, 2018. *Účetnictví: principy a techniky*. 5. aktualizované vydání. Praha: ICU. Vzdělávání účetních v ČR (Institut certifikace účetních). ISBN 978-80-87985-15-1.
- [14] Vzorový účtový rozvrh pro podnikatele 2021. <https://portal.pohoda.cz/> [online]. 2021 [cit. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ucetni-souvztaznosti/vzorovy-uctovy-rozvrh-pro-podnikatele/>
- [15] ŠEDINOVÁ, Eva, 2019. *Cenné papíry a podíly v účetnictví a dani z příjmů právnických osob*. Praha: Svaz účetních České republiky. Metodické aktuality Svazu účetních. ISBN 978-80-87367-93-3.
- [16] MRKOSOVÁ, Jitka, 2020. *Účetnictví: učebnice pro SŠ a VOŠ*. Brno: Edika, 2020. Daně a účetnictví (Edika). ISBN 978-80-266-1514-9.
- [17] SKÁLOVÁ, Jana, 2018. *Účtování o cenných papírech: sbírka příkladů a testů*. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE. ISBN 978-80-245-2303-3.
- [18] SKÁLOVÁ, Jana, 2015. *Sbírka příkladů účtování o cenných papírech*. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE. ISBN 978-80-245-2131-2.
- [19] JEŽEK, Tomáš, 2004. *Jak emitovat dluhopisy a akcie na veřejném trhu*. Praha: Komise pro cenné papíry. ISBN 80-239-2193-2.
- [20] VODÁKOVÁ, Jana, Eva HÝBLOVÁ, Zuzana KŘÍŽOVÁ, Petr VALOUCH a Filip HAMPL, 2020. *Finanční účetnictví 2: sbírka příkladů*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-9644-8.
- [21] ARAD, 2021. www.cnb.cz/ [online]. [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/docs/ARADY/HTML/index.htm>
- [22] LÍBAL, Tomáš, 2018. *Účetnictví: principy a techniky*. 5. aktualizované vydání. Praha: ICU. Vzdělávání účetních v ČR (Institut certifikace účetních). s. 250. ISBN 978-80-87985-15-1.

13 Seznam použitých obrázků

[1] Celkové počty úvěrů v letech 2011-2021 v mil. Kč

[2] Schéma účtování emise krátkodobého diskontovaného dluhopisu

Zadání bakalářské práce

Autor: Zdeněk Novák

Studium: I1900409

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Finanční management

Název bakalářské práce: **Úvěrové nebo dluhopisové financování dluhu? Účetní projevy**

Název bakalářské práce AJ: Credit or bond debt financing? Accounting manifestations

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Pomocí analýzy a komparace posoudit, která z metod financování je výhodnější z finančního, časového a věcného hlediska pro podnik.

1. Financování podniku
2. Dluh, úvěr, dluhopis
3. Účetní postupy uvnitř podniku
4. Komparace úvěrového a dluhopisového financování
5. Shrnutí výsledků a závěr

BREALEY, Richard A., Stewart C. MYERS a Franklin ALLEN. *Teorie a praxe firemních financí. 2., aktualiz. vyd.* Přeložil Vladimír GOLIK, přeložil Zdeněk MUŽÍK, přeložil Liběna STIEBITZOVÁ. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0028-5.

MAČÍ, J., 2015. Vývoj financování podniků v souvislosti s krizí: úvěr nebo dluhopis. In: Sborník recenzovaných příspěvků z mezinárodní konference Hradecké ekonomické dny 2015, díl II. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, Univerzita Hradec Králové, 2015.s. 175–181. ISBN 978-80-7435-547-9

REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy. 4., aktualiz. a rozš. vyd.* Praha: Grada, 2014. Partners. ISBN 978-80-247-3671-6.

SVOBODOVÁ, Libuše. *Účetnictví podniku.* Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-410-6.

VLACHÝ, Jan. *Corporate finance.* Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-291-2.

Garantující pracoviště: Katedra ekonomie,
Fakulta informatiky a managementu

Vedoucí práce: Ing. Jan Mačí, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 15.3.2020